

Izberite Gorenjsko kreditno banko za svojo banko

LETO XXIV. — Številka 57

Ustanovitelji: obč. konference SZDL
Jesenice, Kranj, Radovljica, Sk. Loka
in Tržič — Izdaja CP Gorenjski tisk
Kranj. Glavni urednik Anton Miklavčič
— Odgovorni urednik Albin Učakar

GLAS

KRANJ, sreda, 28. 7. 1971

Cena 50 par

List izhaja od oktobra 1947 kot tednik.
Od 1. januarja 1958 kot poltednik.
Od 1. januarja 1960 trikrat tedensko.
Od 1. januarja 1964 kot poltednik.
in sicer ob sredah in sobotah

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Mitja Ribičič v radovljiški občini

Predsednik zveznega izvršnega sveta Mitja Ribičič je minuli petek obiskal radovljiško občino. Pogovarjal se je s predstavniki gospodarstva in družbenopolitičnih organizacij občine, obiskal tovarno Veriga v Lescah in kamp Sobec.

Ob 9. uri so predsednika Ribičiča v spremstvu člana izvršnega sveta Ivana Zupana pozdravili pred stavbo občinske skupščine predsednik skupščine Stanko Kajdiž ter predstavniki družbenopolitičnih organizacij. V dvorani občinske skupščine je pred-

sednik Stanko Kajdiž seznanil gosta z nekaterimi osnovnimi značilnostmi radovljiške občine in pri tem posebej omenil pomemben delež turizma. Turistične zmogljivosti v radovljiški občini namreč predstavljajo skoraj petino vseh turističnih zmogljivi-

vosti v Sloveniji. Opozoril je tudi na slabe ceste, gradnjo nekaterih infrastrukturnih objektov, na prizadevanja občine za izgradnjo osnovnih šol, ureditev problema otroškega varstva in na nekatera druga vprašanja.

Tovariš Ribičič je v govoru oziroma pogovoru, ko je odgovarjal na vprašanja, podrobno orisal trenutni gospodarski in politični položaj države in v zvezi s tem delo zveznega izvršnega sveta. Uvodoma je dejal, da mu bo obisk v občini koristil tudi pri opravljanju nove funkcije, za katero je bil pred nedavnim izvoljen.

»Dveletni mandat vlade smo končali z mešanimi občutki. Z rezultati smo deloma zadovoljni, saj smo uresničili nekaj pomembnih ciljev. Nekaj predvidenih oziroma zastavljenih nalog pa smo zapustili novemu izvršnemu svetu, ki bo že takoj na začetku imel dokaj težko in odgovorno delo.«

Ko je ocenjeval delo izvršnega sveta, je rekel, da kar precejšen del odpade na reševanje in obravnavanje gospodarskih vprašanj. To je razumljivo, saj smo bili in bomo še prav na tem področju priča najbolj aktualnim vprašanjem. V oceni pa je tudi poudaril, da je Jugoslavija v zadnjih dveh letih precej okrepila svoj položaj v Evropi. Pri tem je v zadnjem obdobju imel veliko

(Nadalj. na 24. str.)

mešanica kav
EKSTRA

VSAKOMUR PRIJA
KAVA SPECERIJA

Kranjske prireditve

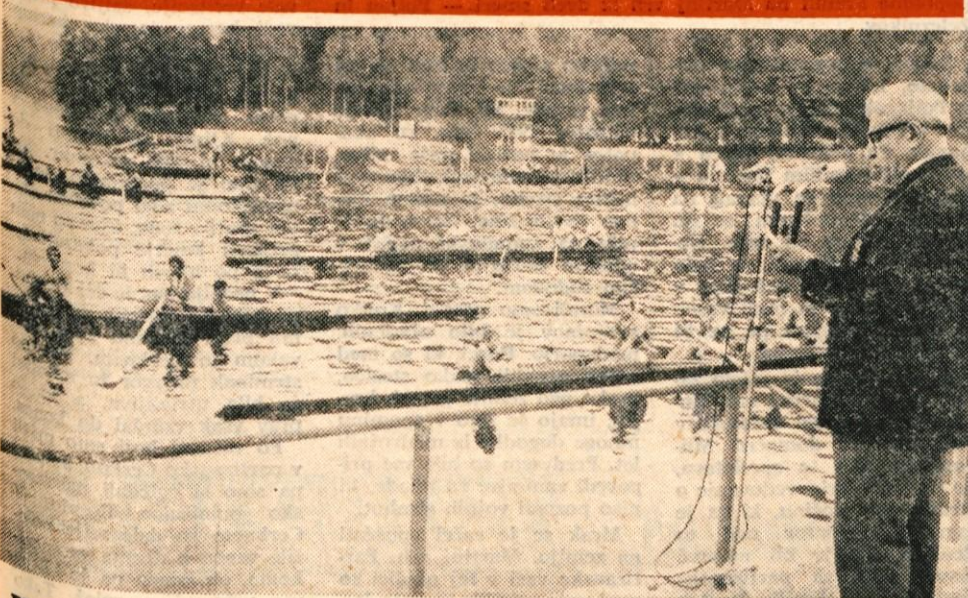
V počastitev občinskega praznika in 30-letnice vstaje bo ob koncu tedna v Kranju več različnih prireditev. Tako bo v petek popoldne slavnostna seja splošnega zbora občine, na kateri bodo podelili tudi nagrade občine Kranj za leto 1971. Za jutri zvečer napovedana otvoritev razstave Zgodovina NOB na Gorenjskem pa bo zaradi bolezni prof. Mire Mihevcve odpadla. Razstavo bodo odprli kasneje. Med športnimi prireditvami velja do konca tedna omeniti mladinsko državno prvenstvo v vaterpolu na letnem kopališču. Prvenstvo bo končano danes. V soboto in nedeljo pa bo odprto teniško prvenstvo Kranja. A. Z.

Turistični vrh

Gorenjski turistični delavci so minulo nedeljo zabeležili največji obisk oziroma zasedenost v letošnji poletni sezoni. Vsi turistični kraji so napolnjeni z gosti. Prevladujejo tuji gostje. Na Bledu so v nedeljo zabeležili 4300 gostov, od tega več kot dve tretjini tujcev. V kampu Zaka so dosegli rekord: prek 1200 obiskovalcev, v kampu Šobec pa je bilo več kot 2200 gostov.

Mitja Ribičič med pogovorom s predstavniki gospodarstva in družbenopolitičnih organizacij radovljiške občine. — Foto: F. Perdan

Bled, 27. julija — Podpredsednik FISA je ob 18. uri v Zaki v imenu mednarodne veslaške zveze odprl II. svetovno mladinsko prvenstvo v veslanju. — Foto: F. Perdan

Ž K K KRANJ

sveže
pakirano
meso

ŽIVILA

XXI. mednarodni gorenjski sejem v Kranju od 6. - 17. VIII.

Praznovanje občinskega praznika

Na Jesenicah se že pripravljajo na praznovanje 1. avgusta, občinskega praznika. Po programu praznovanja bo najprej v petek, 30. julija, ob 17. uri otvoritev kolektivne slikarske razstave članov likovne sekcije DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice. Odprli jo bodo v avli skupščine občine Jesenice. Zvečer bo tudi otvoritev zgodovinsko dokumentarne razstave Spomeniki revolucije

nasproti železniške postaje in otvoritev 15. gorenjske in 3. medklubske razstave umetniške fotografije v mali dvorani in čitalnici delavskega doma na Jesenicah.

V soboto, 31. julija, bo ob 10. uri dopoldne slavnostna seja splošnega zbora skupščine občine Jesenice s podelitvijo Čufarjevih in Gregorčičevih plaket kulturnim in športnim delavcem v občini. Po seji bo ogled razstave

Spomeniki revolucije. Popoldne pa bo delegacija obiskala grob narodnega heroja Matija Verdnika-Tomaža v Bistrici na Koroškem. Zvečer bodo po bližnjih vrhovih Jesenic in okolice zagoreli kresovi.

Nedeljski program praznovanja obsega budnico v izvedbi pihalnega orkestra Jeseniški železarji in ob 10. uri na Poljanah nad Jesenicami zbor občanov. Na zboru občanov bo govoril Vinko Hafner, podpredsednik izvršnega sveta SR Slovenije, v nadaljevanju bo kulturni program, v katerem bodo sodelovali združeni pevski zbori občine, pihalni orkester Jeseniških železarjev in recitatorji. Uro pozneje bo vaja odreda teritorialne obrambe in promenade koncert pihalnega orkestra železarjev in od 13. ure naprej zabavni program, v katerem bodo sodelovali ansambel Jožeta Kampača in domači instrumentalni ansambel Termiti. Med zabavnim delom bodo športne rekreacijske igre.

Športne prireditve bodo v občini do 31. julija.

D. Sedej

Pomoč sindikata za boljše odnose v kolektivu

Strokovni sodelavci občinskega sindikalnega sveta v Kranju so v Konfekciji Triglav v Kranju izvedli pred nedavnimi anketo o odnosih v tem kolektivu. Konfekcija Triglav se namreč pripravljala na modernizacijo proizvodnje, uvedli bodo servirni trak, zato je vodstvo podjetja med drugim želelo tudi zvedeti, kako bo 200-članski kolektiv sprejel modernizacijo in kaj pričakujejo od nje. S posebno anketo so želeli zvedeti, ali vplivajo na razporeditve pri delu in s tem na produktivnost tudi dot. i. odnosi med delavci s nimi. Na osnovi rezultatov te ankete, ki

je še v obdelavi, bodo skušali sestaviti takšno pino delavcev, ki bo v novih pogojih dela in v zdravih medsebojnih odnosih dosegla dobre delovne rezultate.

Občinski sindikalni svet v Kranju doslej na ta način še ni sodeloval z delovnimi organizacijami pri urejanju njihovih zadev. To bo prvi primer v kranjski občini, da bo sindikat pomagal nekemu podjetju pri vzpostavitvi bolj zdravih odnosov v kolektivu. Zato bodo rezultati ankete in pa tudi ter seveda uspehi pri tem za kranjsko občino tem bolj zanimivi.

L. M.

Za občinski praznik

Na zadnji seji občinske konference SZDL na Jesenicah so govorili o zadnjih pripravih na občinski praznik, predvsem o zboru občanov na Poljanah, ki predstavljajo simbol praznovanja, saj so na Obranci padli prvi jeseni-

ški partizani. Prav je, da je zbor občanov na Poljanah kajti občinski praznik je v spomin nanje 1. avgusta. Na seji so razpravljali tudi o predlogu dveh kandidatov za republiško konferenco.

D. S.

Stališča sindikata glede uskladitve nadomestil osebnega dohodka

Občinski sindikalni svet v Kranju je pred kratkim sprejel nekatera stališča v zvezi z določili o nadomestilih osebnega dohodka za čas začasne odsotnosti z dela do 30 dni.

Sindikat je razpravljal o pravilnikih, ki določajo izplačevanje nadomestil zato, ker pravilniki v nekaterih delovnih organizacijah niso usklajeni z zakonom. Zakon namreč določa najnižjo mejo izplačila za čas odsotnosti z dela do 30 dni, in sicer 60 odstotkov od osebnega dohodka v preteklem letu. Nekateri delovne organizacije v občini pa imajo prevelike razlike v izplačevanju nadomestil za krajši in daljši izostanek z dela ali zaradi drugih z zakonom določenih vzrokov. Sindikat pa ne dopušča, da bi se zaradi različnega trajanja bolezni zmanjševala socialna varnost in pa materialni položaj zaposlenih. Pravilniki nekaterih delovnih organizacij celo določajo, da se za bolezni do treh dni ne izplača nadomestila. Znaní so primeri, da delavci za te kratke bolezni izkoristijo del ali celo ves svoj dopust, kar pa pomeni veliko obremenitev delavčevega zdravja in pa seveda delovne storilnosti. Spet druge delovne organizacije znižujejo odstotek izplačila za izgubljen delavčev zaslužek, če se krajša bolezen večkrat ponavlja.

Skratka, da bi poenotili stališča delovnih organizacij glede izplačila nadomestil glede na zakon in pa v zvezi z bližnjo sklenitvijo družbenega sporazuma, kranjski sindikat predlaga določene uskladitve. Res, da hočejo delovne organizacije z nizkimi nadomestili za krajši čas bolezni namenoma odvrnati delavce od te vrste bolovanj. Kljub temu pa taka določila glede na povečanje življenjskih stroškov in pa povečanje osebnih dohodkov v primerjavi s prejšnjim letom ne bi smela imeti očitnih materialnih posledic za zaposlene.

Občinski sindikalni svet v Kranju predlaga naj bi se pravilnik delovnih organizacij, ki imajo določena nižja izplačila za čas bolezni kot jih določa zakon, da jih z zakonom uskladijo. Spodnja meja nadomestil naj bi se dvignila na 80 odstotkov osebnega dohodka v preteklem letu za čas bolezni do 30 dni kot je to določeno v statutu skupnosti zdravstvenega zavarovanja delavcev Kranj. Višina izplačila za krajši čas bolovanja, do 7 dni na primer, naj se ne bi bistveno razlikovala od nadomestila za daljši čas bolovanja (od 7 do 30 dni). Delovne organizacije naj bi upoštevale zakonsko določilo o 100-odstotnem izplačilu nadomestila za čas odsotnosti z dela zaradi poklicne bolezni in zaradi nesreč pri delu. Višina nadomestila za čas zdravljenja v stacionarnem zavodu naj se ne bi zmanjševala drugače kot je to določeno v statutu skupnosti zdravstvenega zavarovanja delavcev Kranj, to je samo zavarovancem brez vzdrževanih družinskih članov. Med stališči in predlogi kranjskega sindikalnega sveta je tudi predlog, naj bi se zaradi povečanja osebnih dohodkov in zviševanja življenjskih stroškov nadomestila za dobo bolezní revolorizirala tako, da nadomestila ne bi bila manjša od 70 odstotkov povprečnega osebnega dohodka v tekočem letu.

Po poteh škofjeloškega odreda

V počastitev 30-letnice vstaje jugoslovanskih narodov so letos po vseh gorenjskih občinah pripravili pohode po nekdanjih poteh partizanskih enot, ki so se med vojno borile po gorenjskih krajih. Tudi v Škofji Loki so se skrbno pripravljali za tak pohod že več mesecev. Na pobudo zveze rezervnih vojaških starešin so se ga udeležili borci, taborniki, pripadniki teritorialnih enot in mladinci. Udeleženci pohoda so v soboto popoldne krenili na Martinj vrh iz dveh smeri — Poljan in Zeleznikov.

Sonce je neusmiljeno priklopalo, ko so se udeleženci iz Poljanske doline začeli zbirati v soboto popoldne v Poljanah. Po položitvi venca k spomeniku padlim borcem v Poljanah smo se vkricali na avtobus. Marsikomu se je odvalil kamen od srca. Nekateri so pričakovali, da bodo šli že iz Poljan peš. Pot v oblakih prahu in hudi vročini proti Javorjam pa ne bi bila nič kaj prijetna.

V Javorjah se je začelo zares. Smer — Martinj vrh. Kolona se je prvič ustavila v Podvrhu pri domačiji Mlinarjevih. Srh te spreletava, ko poslušaj pripovedovanje o strahotnem zločinu, ki ga je zagrešil okupator nad to družino. Tu je bil namreč glavni mlin za partizanske enote po teh krajih. Vest o delu za partizane sovražniku ni ostala skrita. Sedem članov družine so postrelili in jih pometali v ogenj, osmi se je po naključju rešil. V spomin na ta dogodek je pesnica domačinka Pavla Benedik napisala verze na spo-

minsko ploščo in tudi ob tej priložnosti je zrecitala nekaj verzov. »V času zadnje ofenzive 1945. leta, ko okupator je požgal naše mline, ubitih in sežganih blo pod lastno streho, je sedem članov te družine. Slava jim!« piše na spominski plošči v opomin sedanjim in poznejšim rodovom.

Morali smo naprej. Koliko spominov je bilo obujenih med potjo. Borci, ki so med vojno poznali vsako stezico, vsako ped zemlje po teh krajih, imajo še živo v spominu mnoge dogodke iz medvojnih let. Predvsem so bile vse pripovedi zanimive za mlade, ki niso poznali vojnih strahot.

Mrak se je začel spuščati na zemljo. Martinj vrh. Partizanske vasi v tej okolici so med vojno nudile zavetje številnim borcem. Tu smo se srečali z udeleženci pohoda iz Selške doline. Spoznavali so se borci, ki so se med vojno zadrževali po teh krajih, spoznavali so se mladi in vmes prisluhnili pripovedi starejših.

Pot je bila dolga in udeleženci pohoda so že komaj pričakovali večerje. Okusen srbski pasulj z mesom je prav vsakemu dobro teknil.

Začel se je miting. Zagorel je ogenj, v noč pa so odmevale recitacije, šaljive pripovedi borcev in glas harmonike. Ustvarjeno je bilo prijetno vzdušje, ki se je ob pripovedovanju spominov in plesu obdržalo še dolgo v noč. Kljub utrujenosti do spanja ni bilo nikomur. Ko pa smo se porazdelili, se je marsikomu zdel poseben užitek spati v senu, kjer so nam prijazni kmetje pokazali ležišča po hlevih in kozolcih.

V nedeljo nas je čakala dolga pot. Po zajtrku smo krenili proti Črnemu kalu. Novakom in Cerknem. Pot po strminah navzgor in navzdol je bila utrudljiva, a jo je prav vsak vzdržal do konca.

Po večerni hoji smo prišli v partizansko Cerkno, še prej pa smo si ogledali partizansko bolnišnico Franjo. V Cerknem so delegacije položile venca k dvema spomenikom, ob koncu pa je bil za vse pripravljen golaž. Tako je bil zaključen pohod v velikem zadovoljstvu vseh in opravljene vse naloge. Obujeni so bili mnogi spomini in rodila so se nova spoznanja. Tradicije se s starejših prenašajo na mlajše...

J. Govekar

Novost v predelavi plastičnih mas

Otvoritev novega obrata za občinski praznik

Nova hala za predelavo plastičnih mas trgovskega podjetja Zarja na Jesenicah bo v kratkem zgrajena. Predvidoma bodo začeli stroji obratovati na dan otvoritve 1. avgusta, ko praznujejo na Jesenicah občinski praznik.

Pri gradnji hale so imeli nekoliko težav le zaradi zapoznele dobave strojev in opreme, ki je potrebna za začetek proizvodnje. Razen tega je podjetje nekoliko prizadela devalvacija, saj so morali odšteti za opremo znatno več kot so sprva računali.

Delavci, ki bodo zaposleni v novem obratu, že čakajo na začetek proizvodnje. V podjetju imajo pripravljeno strokovno delovno silo, ostale delavce pa so deloma dobili iz samega podjetja. Tudi

polkvalificiranih delavcev je dovolj, nekaj nekvalificiranih delavcev pa se bo pozneje priučilo v proizvodnji za predelavo plastičnih mas.

V podjetju pravijo, da so poslovni partnerji, ki so si pred nedavnim ogledali halo, izrazili vse priznanje notranji opremi in ureditvi objekta, proizvodnemu postopku in notranji organizaciji. Poleg sedanjih strojev in naprav pa predvidevajo še dozidavo strojev s plastično maso prek silosov, kar je novost v naši industriji predelave plastičnih mas.

V avgustu, ko bo proizvodnja stekla s polno zmogljivostjo, bodo začeli izdelovati tiste izdelke, za katere so po natančni in skrbni analizi in raziskavi tržišča ugotovili, da jih primanjkuje, a so zelo

iskani: razni votli in polni profili za inštalacijske nameene, karnise in drugi izdelki za široko potrošnjo.

V podjetju tudi poudarjajo, da je bojazen, da bi bil hrup in ropot v novi proizvodni hali neznosen, povsem odveč. Stroji so na električni pogon in tako ne bodo povzročali nobenega hrupa, oksidacija plastične mase pa je minimalna.

Ko bo s 1. avgustom prva proizvodnja poskusno stekla, s bodo šele začeli pravi problemi in težave. Potrebovali bodo obratna sredstva, surovine in polizdelke. Kreditiranje kupcev bodo v podjetju Zarja na Jesenicah skušali urejevati prek Gorenjske kreditne banke, vsaj za določeno časovno obdobje. D. Sedej

Cene v letu 1972

Strokovni odbor za turizem in gostinstvo Kranjske republike gospodarske zbornice je pred kratkim razpravljal o cenah gostinskih storitev na Gorenjskem v prihodnjem letu. Na sestanku so se zbrali predstavniki blejskih, bohinjskih in kranjskogorskih hotelskih in gostinskih hiš.

Sporazumeli so se, da bodo prihodnje leto penzijske cene ostale enake letošnjem. Na Bledu bodo na primer povečali cene le v prenovljenih hotelskih objektih. To pa zato, ker so leti razvrščeni v višjo kategorijo. Tudi v Bohinju cene ne bodo zviševali. Deloma jih bodo spremenili

le na sezono. Tako bodo delno povečali cene storitvam za tisti čas, ko lahko prodajo vse zmogljivosti, znižali pa jih bodo za obdobja, ko svoje zmogljivosti težko prodajo. V Kranjski gori pa bodo za približno 5 odstotkov povečali cene zaradi urejenosti kraja in boljšega zabavnega življenja. V Kranjski gori nameravajo uvesti tudi tako imenovani paket uslug, kakršnega imajo že nekaj časa bohinjski hoteli.

Na seji pa so tudi ugotovili, da na Gorenjskem manjka manjših zasebnih penzionov, v katerih bi imeli gostje cenejšo celodnevno oskrbo. Podobnih penzionov imajo v sosednjih državah precej. Pri nas jih ni in zato tudi ni različnih cen. Prav zato pa v tujini velikokrat ugotavljajo, da so gostinske storitve pri nas drage.

Razen tega so člani strokovnega odbora ugotovili, da pri nas kategorizacija zasebnih sob ni zadovoljiva. Največkrat so sobe uvrščene v višjo kategorijo kot je po predpisih mogoče. — Na seji so se tudi sporazumeli, da bodo na Gorenjskem uskladjili časovna obdobja za posamezne sezone. A. Z.

Polletni turistični rezultati

Podatki kažejo, da je v prvem polletju obiskalo jeseniško in radovljiško občino (v obeh občinah imajo okrog 85 odstotkov vsega turističnega prometa na Gorenjskem) 115.583 domačih in tujih gostov, kar je za 4 odstotke več kot lani. Zanimivo je, da se je število domačih gostov v primerjavi s prvim polletjem povečalo za 7 odstotkov, število tujih gostov pa je upadlo za en odstotek. Podatki o številu prenočitev pa kažejo, da je bilo le-teh v prvem polletju v primerjavi z lanskimi prvimi šestimi meseci v obeh omenjenih občinah za 7 odstotkov več. Število prenočitev domačih gostov se je povečalo za 11 odstotkov, število prenočitev tujih gostov pa za 2 odstotka.

To po eni strani kaže, da bo Gorenjska uresničila letošnji republiški plan turističnega prometa, ki predvideva, da se bo število prenočitev povečalo v primerjavi z minulim letom za 7 odstotkov. Po drugi strani pa podatki za prvo polletje tudi kažejo, da letos najbrž ne bomo pričali tako skokovitemu porastu inozemskega turističnega prometa, kot smo ga beležili v zadnjih desetih letih. Nad dokaj manjšim inozemskim turističnim prometom smo lahko presenečeni tudi zato, ker smo zaradi devalvacije dinarja pričakovali ravno nasprotno. A. Z.

Mercator

letos na Gorenjskem sejmu

V HALI »C« — Savski log

sejamski popusti • nagradna prodaja • potrošniški krediti • brezplačna dostava • kakovostni in sodobni izdelki iz vrste tehničnega blaga za široko potrošnjo

Presenečenja za kupce

nagrade so vredne milijon starih din

NA SVIDENJE

gorenjska kreditna banka

18.8. nagradno žrebanje

Izvoz ostal na lanski ravni

Medtem ko se je vrednost industrijske proizvodnje v Škofji Loki povečala za 32 odstot., izvoz ni presegel lanske vrednosti

Polovica 1971. leta je za nami. Ob takih priložnostih navadno precenimo, kaj smo dosegli in primerjamo. Polletni rezultati gospodarjenja industrijskih podjetij v škofjeloški občini kažejo, da tudi letos industrijska proizvodnja naglo narašča. Tako kot so planirali. Prevelika pa so bila pričakovanja o izvozu, ki komaj dosega lansko vrednost. Ob sprejemanju plana za letos pa so menili, da se bo povečal vsaj za tretjino.

Industrija je v prvih šestih mesecih letošnjega leta presegla vrednost proizvodnje v lanskem polletju kar za 32 odstotkov. Noben kolektiv ni slabše gospodaril kot lani. Največji porast proizvodnje so zabeležili v Kladivarju v Žireh, kjer so lansko vrednost presegli kar za 65 odstotkov in v Odeji v Škofji Loki, kjer so bili boljši za 54 odstotkov. Med večjimi podjetji pa so bile najbolj uspešne Loške tovarne hladilnikov in Alpina, ki sta za 44 odstotkov presegli lansko proizvodnjo. Sledi Iskra Reteče s 40-odstotnim povečanjem, Gorenjska predilnica s 30-odstotnim povečanjem proizvodnje v primerjavi z lanskim prvim polletjem itd.

Se najmanj pa sta vrednost lanske proizvodnje prvih šestih mesecev presegla Niko iz Železnikov, in sicer le za

3 odstotke, in Šešir iz Škofje Loke, ki je povečal proizvodnjo za 6 odstotkov. Precej pod poprečnim povečanjem sta tudi Alpes in Iskra iz Železnikov. Ob novih zmogljivostih, ki sta jih oba kolektiva odprla v zadnjem času, je pričakovati, da bo rezultat ob koncu leta ugodnejši.

Niso pa bila izpolnjena pričakovanja o povečanju izvoza. Planirano je bilo, da bodo podjetja na Loškem izvozila za 11,4 milijona dinarjev blaga. Od tega tri četrtine na konvertibilno področje. Toda v prvih šestih mesecih je bilo prodanih tujim kupcem le za 4,2 milijona izdelkov. To je komaj 37 odstotkov planirane vrednosti. Na konvertibilno področje so izvozili tri petine blaga.

Tudi glede izvoza so velike razlike med posameznimi podjetji. Alpes je izvoz podvojil, za 76 odstotkov ga je presegla Jelovica in za 73 odstotkov Niko iz Železnikov. Prav tako sta močno presegla lanski izvoz v tem času Alpina in Iskra Reteče.

Najslabše pa se je v izvozu odrezala Gorenjska predilnica. V tujino ni prodala niti desetino toliko kot lani v tem času. Malo sta izvozila tudi Iskra iz Železnikov in Šešir iz Škofje Loke.

L. B.

gorenjska kreditna banka

18.8. nagradno žrebanje

Koliko denarja za kranjsko telesno kulturo?

Do leta 1963 so dobivale telesnovzgojne organizacije v kranjski občini finančna sredstva iz različnih virov. Prva leta po vojni sta bila glavna vira dotacija sindikata in sredstev delovnih organizacij. Z leti pa so bila vse pomembnejša sredstva občinske skupščine. 1963. leto je bilo prelomnica. Takrat je bil pri svetu za telesno kulturo pri občinski skupščini

ustanovljen sklad za financiranje telesne kulture, ki je razpolagal s sredstvi proračuna občine, vanj pa je do tekal tudi denar delovnih organizacij. 1965. leta je bil sklad ukinjen, kar je bila za telesno kulturo precejšnja izguba. Kontrolirano financiranje se je spet omejilo samo na občinski proračun, vendar je bilo denarja v primerjavi s potrebami vedno premalo.

Najvišji odstotek denarja iz proračuna je dobila telesna kultura 1966. leta, in sicer 2,70 odstotka. Nato je začel odstotek padati. Lani se je odstotek spet dvignil na 2,58, medtem ko je bil 1968. leta 1,205, leta 1969 pa 2,18. Odstotke dopolnimo še s številkami. Leta 1963 je dobila kranjska telesna kultura 21.390.660 dinarjev, leta 1966 28.183.740 dinarjev, lani pa 47.918.000 dinarjev.

Razen proračunskega denarja dobivajo telesnovzgojne organizacije sredstva tudi od Lota in športne stave, od delovnih organizacij, iz članarine, iz samoprispevkov članstva in od vstopnin. Ostali viri so minimalni.

Telesnovzgojne organizacije porabijo največ sredstev za organizacije tekmovanj in za udeležbo na tekmovanjih. Na drugem mestu so osebni izdatki, in sicer honorarji trenerjev ter administracija. Zanimivo je, da je od 25 telesnovzgojnih organizacij le 9 organizacij trenerje honoriralo, prav toliko pa tudi administrativni kader. Podatki kažejo, da za administracijo organizacije niso porabile veliko denarja in da je prav to vprašanje v večini organizacij kritično. Razmerna velike denarje pa so telesnovzgojne organizacije porabile za najemnino športnih naprav, pisarniških prostorov in vzdrževanje lastnih športnih objektov. Vzporedno s tem pa analiza o položaju telesne kulture v kranjski občini ugotavlja, da so telesnovzgojne organizacije porabile malo denarja za šolanje strokovnega kadra. Ta podatek bi nas presenečal, če ne bi vedeli, da je zaradi slabe stimulacije prirastek strokovnih kadrov izredno majhen. Prav tako so telesnovzgojne organizacije porabile izredno malo denarja za nakup strokovne literature.

J. Košnjek

Črna gradnja vikenda na Podreči

Z neverjetno naglico si je postavil svoj vikend še neznan »prijatelj narave« ob Savi pod vasjo Podreča. Znano je le, da je hišica postavljena brez vsakih dovoljenj pristojnih organov.

Glede na to, da spada

obsavski pas, še posebno pa vsa okolica Zbiljskega jezera v področje, namenjeno turističnim in rekreacijskim potrebam, je ta primer vsekakor vreden posebne pozornosti — tudi za druge.

M. G.

Kristjan Kokalj

Sredi ustvarjalnih moči, še ne 46 let star, je v nedeljo preminil Kristjan Kokalj. Razdajal se je družbi do zadnjega trenutka in z že močno načetim zdravjem je še odprl junijski športni teden v Križah, katerega idejni oče in organizator je bil. Tako mu je usoda še naklonila, da je dočkal 20-letnico Partizana Križe, ki ga je ustanovil, in desetletni jubilej športnega tedna, drugih načrtov, ki jih je zasnoval in se bodo uresničili še v letošnjem letu, pa ni dočkal. In ko bodo čez dober teden odprli novo kriško osnovno šolo z najmodernejšo telovadnico, ko bodo odkrili pred njo spomenik, za katerega je dal prav on pobudo in ga je izdelal njegov prijatelj in soborec Tone Svetina, ko bodo šolo poimenovali po kokrškem odredu, katerega borec je bil, bo spomin nanj prisoten, saj je posvetil svoje življenje kriški mladini.

Sam je bil telovadec že od najmlajših let, že pred vojsko je posegel kot mladinec po gorenjski lovoriki v orodni telovadbi.

Nelahko mladost v obrtniški družini s šestimi otroki je pretrgala druga vojna. 16-letnega so okupatorji mobilizirali, toda iz zloglasnega Muenchna je pobegnil domov in se vključil v partizansko borbo. Dvakrat ranjen in s štirimi odlikovanji (med njimi 3 medalje za hrabrost) se je po demobilizaciji vključil v družbeno življenje na Gorenjskem. Ob zahtevnem poklicnem delu je še našel čas in moči za delo z mladimi.

Šport v Križah je pod njegovim vodstvom postal pomemben, na široko je vključil mladino, iz množičnosti je zrastle tudi njegove kakovosti. Eden izmed zadnjih organizacijskih uspehov je planiška skakalna šola, v kateri je znal zbrati mlade iz Križev, Sebenj, Ziganje vasi in od drugod.

V temle trenutku ni moč zajeti vsega, njegovega političnega dela, njegove aktivnosti v ostalih društvih, nikakor pa ni moč prezreti njegovih prizadevanj za sodelovanje s Slovenci na Koroškem, zlasti v Borovljah, Selih in v Rožni dolini sploh. Njegov odhod pomeni praznino tudi tu.

Gasilci iz Dupelj so praznovali

V nedeljo so gasilci iz Dupelj ob priliki praznovanja 65-letnice društva prevzeli novo motorno brizgalno. Za novo motorno brizgalno so začeli vaščani zbirati denar že lani in so zbrali sami 1 milijon S din. Pri nakupu jim je veliko pomagala tudi krajevna skupnost, precej denarja pa se je nabralo tudi ob raznih prireditvah, ki so jih pripravili gasilci. Za brizgalno so morali gasilci odšteti prek 2 milijona S din.

V dupeljsko gasilsko društvo je vključenih okrog šest-

deset članov. Na lanskem občinskem gasilskem tekmovanju v Kranju so gasilci iz Dupelj med podeželskimi društvi zasedli prvo mesto, kar je nedvomno velik uspeh. Dva člana, Peter Rozman in Ciril Jeraj, letos praznujeta 50-letnico dela med gasilci. Marljive gasilce vodi Anton Rozman, ki je bil prej dolga leta poveljnik, sedaj pa je predsednik društva.

Pri nedeljskem prevzemu brizgalne sta bila botra Bantičeva iz Dupelj.

M. Kunšič

Adolf Vogrin

19. julija, ko je bil star ravno 48 let, je v Lescah nenadoma umrl Adolf Vogrin. Rodil se je na Dolenjskem in zaradi vojne ni mogel dokončati študija. Elektrotehnični študij je moral prekiniti zaradi izgnanstva v taborišče Buchenwald.

Po vojni je postal znan kot obrtnik elektrotehnik. Tako doma kot v tujini se je izkazal kot konstruktor usmernikov. Vsako prosto uro se je posvetil botaniki. Zbiral je

zdravilna zelišča in bil pravi strokovnjak v poznavanju gob. Znan pa je bil tudi po zbirkah antikvarične vrednosti. Odkupil je precejšen del Sovretove literarne dediščine in prav njemu gre zahvala, da je prišlo do izdaje Sovretovega prevoda Prešernovih nemških pesmi. Prav zaradi tolikšne zbirateljske vneme je bil tudi član Antikvaričnega društva. Nekaj časa pa je bil tudi odbornik obrtne zbornice.

Obiščite svetovno mladinsko prvenstvo v veslanju na Bledu od 28. do 31. julija

Tekmovanje bo v sredo, 28., četrtek 29. in petek 30. 7. ob 9. uri dopoldne
V soboto, 31. 7., veliki finale z začetkom ob 14. uri. Vstopnina od 3 do 10 din

Meje odprte, vrata k nam pa ostajajo ozka

Ko se z junijem začne turistična sezona, se milijoni Evropejcev preselijo na ceste in se gredo nomadski turizem. Večina teh sodobnih nomadov v motornih vozilih ima en cilj — morje. Zavzemajo gorske prelaze, pljusajo čez državne meje. Del tega turističnega valovanja občutijo tudi naše meje, posebno zahodna in severna.

Ze zdavnaj je postal prehod v našo državo le nekaj trenutkov trajajoča formalnost. V poletni sezoni ni redkost, če na enem mejnem prehodu pride v našo državo v minuti 25 vozil, ob prometnih konicah pa še več. Stevilo vozil v minuti pa je seveda odvisno od širine prehoda. Mejni prehodi na Gorenjskem sprejemajo dobršen del mednarodnega in obmejnega prometa, vendar pa po splošni oceni po urejenosti zaostajajo za drugimi preho-

Lani je prestopilo mejo na štirih mejnih prehodih Gorenjske: Ljubelju, Jezerskem Ratečah in Podkorenu v obeh smereh 3,5 milijona motornih vozil. Skupaj z letališčem Brnik, prehodom na Stolu in na Jesenicah pa je mejo prestopilo v obeh smereh več kot 13 milijonov potnikov. Medtem ko sta se morala oba mejna prehoda Šentilj in Fernetiči zaradi velikega prometa že razširiti, pa se je na primer mejni prehod Podkoren razširil za dve stezi šele pred kratkim, čeprav je med vsemi mejnimi prehodi na Gorenjskem na prvem mestu. Tudi prehod na Ljubelju bo sčasoma postal pretesen, posebno še, če se bo število motornih vozil na tem prehodu tako skokovito večalo kot v zadnjih dveh letih. Mejni prehod v Ratečah ni v zadnjih letih zabeležil tako skokovitega porasta prehodov kot na primer Ljubelj. Ta prehod je med najstarejšimi pri nas in ga niso preuredili od leta 1920.

Mejni prehod Podkoren je med gorenjskimi prehodi v številu vozil na prvem mestu, v prvem polletju letos je prešlo mejo v obe smeri 540.000 motornih vozil. Turisti zahodne Evrope še vedno raje izberejo za pot do morja ta relativno težko dostopen prelaz — zaradi strmine — kot pa prehoda v Ljubelju in Ratečah. Cesta z avstrijske smeri je tako strma, da je za avtomobile s turističnimi prikolicami prepovedano. Na jugoslovanski strani pa ima ovinkasta cesta, ki so jo planirali še Napoleonovi inženirji, tudi 18-odstoten vzpon, ki ga slabša vozila premagajo le s prvo prestavo.

Avstrijski obmejni organi so lani skušali razbremeniti podkorenski mejni prehod s tem, da so potnike preusmerili na ljubeljski prehod. Vendar pa se naval motornih vozil na Podkoren ni bistveno zmanjšal.

Mejni prehod je po razširitvi na štiri vstopne steze postal dovolj velik, da sprejme

več kot tisoč vozil na uro. Širok prehod pa se s ceste v notranjost sunkovito zoži. Vozniki se boje ozke ceste polne ovinkov in zato vozijo počasi, kar samo še bolj ovira že tako gost promet. Pravzaprav je paradoksalno, da vse bolj liberaliziramo vstop in olajšujemo prehod z vse širšimi mejnimi prehodi, ceste pa ostajajo ozke kot pred leti. V sezoni se promet od Podkorena proti Jesenicam zgosti do take mere, da je posebno ob konicah stanje popolnoma nevzdržno. V Podkorenu na primer bi bil že zdavnaj potreben na ožini med hišami semafor ali pa občasno vsaj miličnik. Tako pa so vozniki prepuščeni medsebojnemu sporazumevanju v ožini in s tem, kajpak, se zastoji večajo. Posebnost Podkorena je tudi večerno gonjenje živine s paše, saj ima takrat živina na cesti prvega reda prednost in promet seveda stoji.

Ljubeljski prehod je glede na gostoto prometa in pa težavnost vzpona med najbolj ugodnimi mejnimi prehodi na Gorenjskem. Cesta je z obeh strani meje urejena, le na avstrijski strani urejajo še zadnji odsek, dostopna pa je tudi za težja vozila. Tudi priključek na gorenjsko cesto proti Ljubljani je ugodnejši, saj se turist izogne ozki in nevarni cesti od Podkorena do Jesenic.

Sedanji mejni prehod je bil urejen za manjše število prehodov in vse kaže, da bo pretesen že v naslednjih letih.

Posebno velike gneče si na ljubeljskem mejnem prehodu ne morejo dovoliti zaradi predora. Vsak zastoj na meji povečuje kolono vozil v predoru, kar je ob daljšem zastoju seveda nevarno za potnike. No, do sedaj kaj hujšega še ni bilo, vendar pa obmejni organi že opozarjajo na težave, ki se bodo pojavile z večjim številom prehodov. Ze sedanji objekti na meji ovirajo nemoteno odli-vanje kolone v notranjost, podobno kot na Podkorenu. Za hitrejše pomikanje vozil od meje, bo verjetno treba sedanjo menjalnico prestaviti na nižje mesto, prav tako tudi zaželeno bencinsko črpalko in pa gostinski objekt.

Ko je bil predor zgrajen, je cesta na Ljubeljski vrh opustela. Ljubeljski vrh pa ne bi bil samo turistično privlačna izletniška točka, če bi cesto spet odprli, pač pa tudi delna razbremenitev naraščajočega prometa v sezoni skozi predor. Medtem ko na jugoslovanski strani verjetno za obnovitev prehoda ne bi bilo posebnih ovir, pa bi avstrijski obmejni organi morali poleg sedanjega prehoda urediti še drugega na Ljubeljskem vrhu.

Če se vrnemo k uvodni misli, da so naše meje med najbolj odprtimi, pa tega ne kaže trdit za propustnost cest. Te so že zdavnaj postale preozke. Kdo ve, če se ne bo v naslednjih letih reka turistov, potem ko se bo promet na naših cestah dosesedno dušil, preusmerila drugam. S tem pa bo Gorenjska tudi ob del svojega turističnega dohodka, zastoj v gradnji cest v tem delu pa se bo verjetno poznal še kje drugje. L. M.

Kopališča na Gorenjskem (2)

BLED

Med najbolj obiskanimi kopališči na Gorenjskem je prav gotovo grajsko kopališče na Bledu. Kopališče bi težko sprejelo v najbolj vročih dneh vse kopalce, ki bi se hoteli osvežiti v Blejskem jezeru. Zato si marsikdo izbere kopališče v Zaki. Treba je plačati le parkirnino za avtomobil.

Grajsko kopališče ima šest bazenov. Vstopnina je 2 din za odrasle in 1 din za otroke. Vstopnina z uporabo omarice je 3,20 din, z uporabo kabine pa 4,50 din. Če preživljate na Bledu dopust, kupite tedensko karto za 25 din (všeta je tudi kabina)

Kaj je z objekti na Pokljuki?

Strokovni odbor za turizem in gostinstvo Kranj republiške gospodarske zbornice je pred kratkim na redni seji razpravljalo o zaprtih hotelskih objektih na Pokljuki. Ugotovljeno je bilo, da objekti propadajo. Ker jih podjetje ni redno vzdrževalo, v njih ni več moč nuditi gostinskih storitev. Z otvoritvijo zimskega rekreacijskega središča Zatrnik in ureditvijo ceste bo postala Pokljuka turistično še bolj zanimiva. Zato bi bilo objekte na Pokljuki treba obnoviti. Strokovni odbor je priporočil podjetju Transturist in radovljiški občinski skupščini, da o omenjenih objektih razpravljata in skušata najti rešitev za obnovo. Menili so, naj bi podjetje pri banki dobilo investicijski kredit za obnovo.

A. Z.

JESENICE

Jesenjsko letno kopališče je na Ukovi. Kopanje v olimpijskem bazenu je prijetno, ker je voda ogrevana. Manjši bazen je za otroke. Kopališče še ni povsem urejeno. Vstopnina je 2 din za odrasle in 1 din za otroke. Obleko shranijo v garderobi za 1 din. Na kopališču je bife, najbližja restavracija pa je Kolodvorska in restavracija Triglav. Avtobusna postaja je oddaljena 500 m.

SORA

Poljanska Sora je med našimi najtoplejšimi rekami, zato je ob njej nekaj bolj ali manj urejenih kopališč kot v Ratečah, Gorenji vasi in Škofji Loki. Vsekakor pa je kopanje možno ob vseh večjih tolmunih, ki jih ima ta topla reka. Kopališče na Sori v Škofji Loki še urejajo, zidajo namreč kabine. Na kopališču je restavracija z avtomatskim kegljiščem. Kopalci se lahko preoblečejo v treh zasilnih kabinah. Vstopnine ni.

GOZD-MARTULJK

V bližini hotela Špik v Gozd-Martuljku je urejeno kopališče za manjšim bazenom. Vstopnina je 3 din za odrasle in 2 din za otroke. Obiskovalcem so na voljo tudi kabine. Na kopališču je bife, prigrizek pa se dobi v bližnjem hotelu. Za vse, ki jim ni samo do ležanja na soncu, je na voljo igrišče za odbojko ter miza za namizni tenis. Za najmlajše je v bližini otroško igrišče.

Za vse, ki jim ni do urejenih kopališč in se raje sončijo in kopljejo v naravnem okolju, pa je ob gorenjskih jezerih in drugih vodah še veliko prostora. V Predvoru pri Kranju je jezero Crnava. Poleg sončenja in kopanja je na voljo tudi čoln, hrana in pijača pa je zagotovljena v bližnjem hotelu.

Planšarsko jezero na Jezerskem je zelo mrzlo, tako da je kopanje res za najbolj vroče. Komur pa je samo do bivanja ob vodi in pa do dobre kuhinje, ki je tik ob jezeru, pa je to tudi dovolj.

Med znanimi naravnimi kopališči na Gorenjskem je tudi precej hladno Bohinjsko jezero, potem Završnica pri Zirovnici, Sobčev bajer in morda še kje. Pred kratkim so odprli bazen tudi na še ne docela urejenem kopališču v Zg. Besnici pri Kranju.

Takole je v teh poletnih dneh na najbolj strmih delu ceste od Podkorena do Korenskega sedla. — Foto: B. Blenkuš

Plačujejo sposobnejši

Ostrim ocenam o sedanjih gospodarskih razmerah navadno sledijo sklepi, da je eden od vzrokov za gospodarsko nestabilnost pomanjkanje poslovne discipline. Dolgoletne izkušnje pa nas uče, da niti večja kontrola niti strožje kazni ne bodo privedle do cilja, če ne bomo pričeli z ukrepi, ki bi že v naprej preprečili pojave, ki že vrsto let zmanjšujejo vrednost dinarja. Prav zaradi nedoslednosti in počasnosti pri uresničevanju dogovorjenih ukrepov smo prišli tako daleč, da je možno brez ekonomskih kazni porabljeni nezasluženi dohodek. Za to morajo plačevati ceno sposobnejši kolektivi, standard in tudi naš dinar. Nikoli nam ni zmanjkalo besed, kako se lotiti akcij, ki naj bi privedle do gospodarjenja, kjer bo uspeh nagrajen in neuspeh kaznovan, kjer bo svoboda odločanja spremljala tudi odgovornost za odločitve. Jasno je, da ni možno kar čez noč ustaviti proizvodnje vseh, ki niso sposobni dobro gospoda-

riti. Ne moremo poslovno manj uspešnih kolektivov razglasiti za nesposobne. Kreniti bi morali po drugi poti. Preusmeriti bi bilo treba proizvodnjo v tistih podjetjih, ki ne zmorejo domače in tuje konkurence. Skleniti kooperacijske pogodbe z močnejšimi kolektivi za proizvodnjo delov, ki jih morda sedaj za devize uvažamo. Možnosti je še dosti. Toda dogaja se, da brez ekonomskih analiz, brez sanacijskih programov, brez poglobljanja v probleme kolektivov, brez kadrovske spremembe in različnih drugih ukrepov še naprej razvijamo podjetja, ki bi bila potrebna preusmeritve in jih ohranjamo pri življenju z zviševanjem cen in dajanjem raznih privilegijev in olajšav. Vendar bi jim morali jasno reči: do tega in tega časa boste dobili to in to, če boste sami opravili te in te naloge! Vendar raje zahtevamo od močnih in sposobnih kolektivov, da prispevajo del zaslužnega denarja za reševanje podjetij, ki delajo z izgubami. L. B.

Razprava o kmečkih pokojninah

Republiški in socialnozdravstveni zbor slovenske skupščine sta na zadnji skupni seji obravnavala tudi predlog izhodišč za uvedbo starostnega zavarovanja kmetov. O obsežnem gradivu je ugodoma obširneje govoril podpredsednik republiškega izvršnega sveta Vinko Hafner. Razprava je bila izredno živahna. Povzemamo misli nekaterih poslancev.

● Rado Pušenjak je dejal, da se je treba upreti tistim, ki menijo, da naj bi s starostnim zavarovanjem kmetov čakali tako dolgo, dokler ne bo zadovoljivo rešeno vprašanje zdravstvenega zavarovanja. Opozoril je na večjo doslednost pri zbiranju prispevkov. Pokojnine naj bi bile za vse kmete enake, prav tako pa tudi prispevek zavezancev. Vendar je Pušenjak pri tem opozoril, da bi morala materialno šibkejšim kmetom pomagati družbena skupnost.

● Zoran Lešnik je govoril o plačevanju prispevka, višini pokojnine, pravicah zavarovancev in solidarnosti družbe s kmeti. Po njegovem mnenju naj bi bil prispevek za vse zavezance enak. Začetna pokojnina ne bi smela biti manjša od 250 dinarjev na mesec, misel o 200 dinarjih mesečne pokojnine pa bi

morali opustiti. Pomoč družbe naj bi bila na začetku vsaj 50-odstotna. Po Lešnikovem mnenju naj bi dobili prvi kmetje pravico do pokojnine že 1973. leta.

● Zanimiva je bila tudi razprava poslanca Jožeta Nereda. Dejal je, da prispevki za starostno zavarovanje kmetov v nobenem primeru ne bi smeli biti večji od tretjine pričakovane pokojnine. Povedal je tudi, da predlog izvršnega sveta, po katerem naj bi kmečko gospodarstvo prispevalo 1000 dinarjev letno za 300 dinarjev pokojnine, še ni povsem izdelan. Predvsem pa še ni jasno, kakšen položaj na tem področju bo 1976. leta. Soglašal je s predlogom, da bi se kmetje kooperanti lahko vključili v starostno zavarovanje delavcev. Vendar je izrazil bojazn, da bi bila sredstva kmetov za pokojninsko zavarovanje premajhna, če bi se v delavsko zavarovanje vključilo veliko število močnejših

kmetov. Poslanec se je strinjal s predlogom republiškega izvršnega sveta, da naj bi tudi starostno zavarovanje kmetov borci urejeval nov zakon o starostnem zavarovanju kmetov.

● Ferdinand Vode je povedal, da je neugodno to, kar o vprašanju kmečkih pokojnin razpravljamo v razmeroma težkem gospodarskem položaju v republiki. Vendar je skrajni čas, da tako zavarovanje uvedemo, saj je to spodbuda in perspektiva za mlajše, ki nameravajo ostati na kmetiji.

V teh okvirih so razpravljali tudi drugi poslanci in sklenili, da so izhodišča za uvedbo pokojninskega zavarovanja kmetov dobra in izdelana za javno razpravo. Javna razprava bo trajala do 15. oktobra, do 5. novembra pa mora izvršni svet predložiti skupščini osnutek zakona, tako da bi zakon lahko še letos sprejeli.

J. Košnjek

Ob predlogu za republiški kmetijski sekretariat

Republiški poslanci so podprli prizadevanja za ustanovitev republiškega sekretariata za kmetijstvo in gozdarstvo. Ko so razpravljali o njegovih nalogah, so med drugim dejali, da bo moral sekretariat sodelovati tudi pri odpravljanju tistih pomanjkljivosti, ki jih urejena kmetijska politika ne prenese.

Na primer: sekretariat bo moral vsekakor dokazati in prepričati odgovorne, da ni v prid našemu gospodarstvu, če na primer uvažamo ogromne količine koruze ob 100.000 hektarjih neizkoriščenih zemljišč, primernih za to kulturo, čeprav je res letošnje pomanjkanje koruze zavrlo razvoj živinoreje. Kilogram ko-

ruze velja trenutno kar med 1,45 in 1,60 dinarja, kar pomeni, da se bodo stroški za rejo živine povečali za okrog 50 odstotkov nad ceno, ki jo trenutno trg prizna. Letos smo v Jugoslaviji uvozili ogromne količine živil, sklicujoč se na lansko slabo letino. Uvoz v vrednosti 200 milijonov dolarjev naj bi ta primankljaj pokrili. Turistična sezona pa zahteva še rezervni uvoz mesa, mleka, mlečnih izdelkov, rib, olja itd. v vrednosti 15 milijonov dolarjev. Takšen uvoz ob precejšnjih možnostih, da bi več teh proizvodov pridelali doma, razumljivo ni v prid domačim proizvajalcem.

Le oskrbo s teletino imajo na plečih domači proizvajalci, in to v veliki meri Slovenci, ki pitajo 62.000 telet pod neugodnimi pogoji. Zvezna direkcija za živilske rezervne kreditira to pitanje le s 50 milijoni dinarjev, ostala sredstva pa morajo preskrbeti proizvajalci sami in poslovne banke.

—jk

Rekordna žetev pšenice

Strokovnjaki zvezne gospodarske zbornice so ob letošnji žetvi pšenice veliki optimisti. Pravijo namreč, da bomo na 1.920.000 hektarjih pridelali okrog 5 milijonov ton pšenice. Takega pridelka v Jugoslaviji še ne pomnimo. Razen tega je zrno izredno kvaliteto. Poprečni hektarski pridelek se giblje okrog 26 metrske stotov. Te številke še nismo dosegli nikoli. Statistični podatki namreč pravijo, da je bil doslej najvišji hektarski pridelek 1967. leta, in sicer 25,6 metrskega

stota, 1966. leta pa je pridelek pšenice dosegel 25,2 metrskega stota. Najnižji hektarski pridelek pa beležimo 1964. leta, ko je znašal le 17,6 metrskega stota. Torej, v prihodnosti je letošnja pričakovana letina, izreden skok.

Lahko torej upamo, da bomo s pšenico preskrbljeni in da tako važnega živila ne bo treba uvažati. Verjetno pa se bo spet pojavila težava uskladiščenja tako bogatega pridelka, saj smo že lani tarnali, da imamo premajhna skladišča.

—jk

Rano odmiranje plodov

Govedo potrebuje po predno 40 tednov za razpolo svoje vrste. Natančneje, pri nižinskem govedu traja brejost 264—295 dni in pri višinskem 272—306 dni. Druga zelo pomembna domača žival je prašič; domača svinja nosi poprečno 115 dni (110 do 118 dni). Čas od osemenitve do poroda pomeni rejcu veliko preizkušnjo; Vzrejeni trud se mu lahko obrestuje, lahko pa mu prinese tudi razočaranje. Prav lahko se namreč dogodi, da plod zastane v razvoju in odmre. Če odmre plod v kasnejšem obdobju brejosti pri živali, ki nosi enega mladiča (npr. govedo) pride praviloma do abortusa, t.j. do izvirgavanja mrtvega plodu. Pri svinji pa lahko opazimo, da ostanejo v takem primeru mrtvi plodovi v maternici do poroda, ko se izločijo skupaj z živimi. Vendar pa je pogostejše odmiranje plodov v zgodnjem obdobju brejosti. Tedaj mrtvi zarodek razgradi encimi in ostanke vsrka maternica; odmrtja plodu pogosto sploh ne opazimo in čez čas vidimo, da se samica ponovno goni. Če plod odmre kmalu po oploditvi, tega ne moremo opaziti niti na trajanju pojatvenega ciklusa, saj se samica ponovno goni v rednem roku. Pri kasnejšem odmrlih zarodkih pa se

podaljša čas do naslednje pojatve. Zarodki odmirajo najpogosteje v času od 3—4 tedne po oploditvi, t.j. v času oblikovanja tesnejšega stika med maternico in plodovim mehurjem. V tem času imajo plodovi že zasnovane vse organe in potrebujejo več hranilnih snovi, ki jih mora posredovati mehurjeva opna od maternice. To je tudi najbolj občutljiveše obdobje razvoja, kajti razne motnje (bolezni, nepravilna prehrana, hormonalne motnje) onemogočijo pristnejši stik plodovega mehurja z maternico ali pa maternica pomanjkljivo opravi prehranjevalno vlogo. Posledice so usodne za razvijajoči se plod. Odmrejo pa lahko tudi oplojena jajčeca že prej (npr. tretji dan po oploditvi) in določen odstotek plodov odmre kasneje.

Samica se normalno pregoni, če ni bila oplojena v času pojatve. Vendar pa je ugotovljeno, da se razmeroma številne živali pregonijo zaradi rane smrti zarodkov. Pri kravah odmre prvi mesec 15 do 20 % oplojenih jajčec, kasneje pa še 4—7 % plodov. Pri svinji se izgubi 30—40 % oplojenih jajčec. Prvih 25 dni brejosti izgube svinje 30 % jajčec, v kasnejšem obdobju gravidnosti pa še približno 10 % plodov. dr. S. Bavdek

Aprilsko sporočilo 1941

ZA NAPAD NA SOSEDE
POTREBUJEŠ OLJE, ROPAR!
A MI BIVAMO OB CESTI,
KI K OLJU PELJE

Britanska garancija o nedotakljivosti poljskih meja naj bi zaustavila Hitlerjevo osvajalno politiko. Začela se je široka diplomatska dejavnost, v kateri sta zahodni velesili navezali tesnejše odnose tudi s Sovjetsko zvezo v upanju, da jo bosta zapletli v vojno z Nemčijo v primeru, da bi ta napadla Romunijo ali Poljsko, čeprav je

Tako stališče je poljska vlada zavzela že pred Hitlerjevo okupacijo Češke. Dne 24. februarja 1939 je to popolnoma nedvoumno povedal poljski časopis 'Dobry Wiezcor', ki je veljal za poluradno glasilo poljskega zunanjega ministra polkovnika Becka.

S sovjetsko zunanjo politiko v odnosu do Hitlerjeve Nemčije smo se deloma že seznanili. O njej je bilo govorjeno tudi na 18. kongresu sovjetske komunistične partije 14. marca 1934. Rečeno je bilo, da je Sovjetska zveza za politiko miru in dobrih odnosov z vsemi sosednjimi državami, pa tudi to, da bo nudila podporo vsem ljudstvom, žrtvam agresivnih držav, ne da bi se bala kakršnegakoli napadalca. Pomembna ugotovitev kongresa je bila, da se je pravzaprav že začela druga svetovna imperialistična vojna s strani Nemčije, Italije in Japonske proti Franciji Angliji in Združenim državam Amerike. Države-napadalke so sicer izjavljale, da se borijo proti Komunistični internacionali, toda dejstva kažejo drugače. Japonska si je podvrгла velik del kitajskega ozemlja, Italija je zavojevala Etopijo, Nemčija si je prilastila Avstrijo in Sudetske dežele, Italija in Nemčija pa sta dosegli s pomočjo Franca nadvlado v Španiji. Odpoved politiki kolektivne varnosti in politike kolektivne obrambe pred napadalci ter prehod od politike neumešavanja k nevtralnosti sta omogočila zahodnim velesilam, da so s popuščanjem Hitlerju poizkušale nemško nevarnost odvrniti od angleških in francoskih interesov na sovjetsko Ukrajino. V ta namen so izročili Čehoslovaško Nemčiji (čez dva dni po tej ugotovitvi na kongresu sovjetske partije se je to zares zgodilo) kot predujem, da bi Nemčija potem začela vojno proti Sovjetski zvezi, Nemčija pa je namesto tega začela terjati vrnitev svojih nekdanjih kolonij.

Prav v času 18. kongresa je Hitler likvidiral CSR. Dne 19. marca je proti temu Hitlerjevemu aktu Sovjetska zveza protestirala in označila to dejanje za krivično in nezdružljivo z osnovnimi zakoni mednarodnega prava. Protestirali sta seveda tudi francoska in britanska vlada. Za Deladierovo užaljenost, ker ga je Hitler 'napravil majhnega in osmešil' ter za Chamberlainove krokodilске solze, ki jih je točil za Češkoslovaško, že vemo. Zato naj omenim samo še izjavo britanskega zunanega ministra lorda Halifaxa, da se britanska vlada zaradi oklica neodvisnosti Slovaške ne čuti dolžna jamčiti za slovaške meje' in izjavo sira Thomasa Inskiva, češ da bi garancija, dana, češkoslovaški vladi 4. oktobra 1938, uresničljiva samo tedaj, če bi jo zajamčile vse države-podpisnice Münchenskega sporazuma. K temu je pripomnil tudi lord Halifax, da je 'britanska vlada za tako garancijo nedotakljivosti novih češkoslovaških meja prizadevala', nato pa je čez to garancijo napravil križ z opravičilom, da je 's proglasitvijo neodvisne Slovaške nastal nov položaj, ki je v temelju spremenil britanske obveznosti do CSR'. To pa je pomenilo poleg drugega tudi to, da lahko sedaj 'britanska vlada ukine izplačevanje posojila v višini deset milijonov funtsterlingov', ki ga je po sklenitvi Münchenskega sporazuma s Hitlerjem vrnila šest milijonov, štiri milijone pa bi ji ne bilo treba vrniti. S čimer si je angleška vlada bržkone hotela pri Čehih kupiti svoj zapravljeni ugled. Od tega posojila je CSR do Hitlerjeve zasedbe Češke prejela tri milijone 250.000 funtsterlingov. Človek se ne more znebiti vtisa, da se je lord Halifax oddahnil, ker britanski vladi ni bilo treba več do kraja izpolniti svoje obljube in da je lahko od 'velikodušnega daru' obdržal vsaj 750

Zaradi kasnejših dogodkov moramo vedeti tudi za

ob Hitlerjevi likvidaciji CSR. Takrat sta Poljska in Romunija mejili na CSR, imeli pa sta tudi skupno mejo na ozemlju, ki je ločilo Sovjetsko zvezo od češkoslovaške in madžarske meje, kar je seveda v času Hitlerjevega vdora na Češko onemogočalo prehod rdeči armadi v CSR, da bi jo branila pred Hitlerjevim vdorom. Učinkovito bi ji lahko pomagala samo v primeru, če bi izpolnila Francija obveznosti do CSR, kar pa se, kakor vemo, ni zgodilo. Rdeča armada bi v tem primeru, seveda morala v Francijo kakor v letih 1941-18 angleška vojska ali pa preko Romunije in Poljske v CSR, če bi bili ti dve državi zaveznici Češkoslovaške. Poljska in Romunija pa sta bili, vsaj kar se tiče Hitlerjeve akcije proti CSR, na Hitlerjevi strani. Poljska se je že ob Hitlerjevi zasedbi Sudetov okoristila s teškimim ozemljem, ki ga je iztrgala Češkoslovaški, Romunija pa je marca 1939 hotela deliti Podkarpatsko Ukrajino z Madžarsko, oziroma je terjala zase vzhodno obrobje te dežele' z vsmi, kjer je bil pretežni del prebivalstva romunskega porekla'. S tem predelom bi rada 'utrdila svoje meje proti Madžarski', s katero ni imela najboljših sosedskih odnosov.

V teh zahtevah je Romunijo podpirala tudi Poljska, obenem pa je podprla tudi Madžarsko. Poljski zunanji minister Beck je 17. marca 1939 celo izjavil, da je 'priključitev Podkarpatske Ukrajine Madžarski pravična rešitev', Romunijo pa podprl pri njenih ozemeljskih zahtevah v Podonavju. Pozdravil je tudi ustanovitve 'neodvisne slovaške države' in tako potrdil izjavo poljskega poslanika Chalupczyńskiego, ki je že dan poprej izrazil 'zadovoljstvo s proglasitvijo neodvisnosti Slovaške' in ji zagotovil, da bo 'Poljska spoštovala njene meje'.

Romunije, h kateri se bomo še vrnili, ne bi omenjal, ko bi dne 17. marca 1939 diplomatski dopisnik londonskega Timesa ne poročal, da je 'šef nemške gospodarske komisije, ki se je v tem času mudila v Bucaresti, postavil pred romunsko vlado dalekosežne gospodarske zahteve in izjavil, da bo Nemčija šele tedaj pripravljena zajamčiti integriteto in neodvisnost Romunije, če bodo nemške zahteve do romunske nafte izpolnjene'. V angleškem tisku so se istočasno pojavila poročila 'o nemškem ultimatu Romuniji' in 'o klicu po pomoči pred ogroženostjo Romunije s strani Nemčije, ki ga je baje romunski kralj Karol naslovil na britansko vlado'. Te novice sta romunska in nemška vlada uradno zanikali. Bile bi brez pomena, ko bi podobne romunske in tudi poljske prošnje za pomoč, le da tokrat naslovljene na Sovjetsko zvezo ne bi tega dne napolnjevale časopisnih stolpcev v zahodnih državah, in ko bi istočasno britanska vlada ne razposlala posebne okrožnice na 'zainteresirane države, kako bi se obnašale v primeru agresije proti Romuniji'.

To okrogiznico je prejela tudi sovjetska vlada. Medtem ko je sovjetska poročevalska agencija TASS zanikala novice 'o romunski in poljski prošnji za pomoč pred morebitno agresijo pri sovjetski vladi', je pa obenem objavila, da je '18. marca 1939 britanska vlada sporočila sovjetski vladi sum o pripravljanju agresije proti Romuniji, in jo vprašala, kakšno stališče bi v takem primeru zavzela sovjetska vlada'.

Tu vprašanje naj bi, sodeč po zakulisnih mahinacijah takratne britanske diplomacije, odvrnilo nemško pozornost proti Sovjetski zvezi, od katere je morda zahodna diplomacija pričakovala enostranske in samo proti nemškemu nacizmu naperjene izjave, ki naj bi še bolj zastrupile odnose med Sovjetsko zvezo in Nemčijo, ki sta zaradi nespravipljivih ideologij med komunizmom in fašizmov veljali tudi politično kot nespravipljivi državi, med katerima naj bi prišlo čimprej do vojaškega obračuna, kar bi v tem času seveda najbolj ustrezalo zahodnim imperialističnim državam.

Takrat po oktobrski revoluciji so poljski delavci in vojaki osnovali množico delavskih in vojaških svetov. To pa ni bilo po volji poljskega plemstva, in katoliški duhovščini pa tudi katoliškemu papeškemu nunciju na Poljskem, kasnejšemu papežu Piju XI. (ki je, kakor ž vedo bralci mojega romana v Glasu, pomagal italijanskemu fašizmu do oblasti, da bi preprečil socialistično revolucijo v Italiji). Ti so izrabili zaostalost in slepo vero poljskih tlačanskih množic v duhovniško nezmotljivost. Druge neposlušne množice so ukrotili s strahotnim nasiljem, ki ga je izvajal maršal Pilsudsky — organizator poljske intervencijske vojne proti mladi Sovjetski zvezi v letih 1919 in 1920, dokler ni prišlo oktobra 1920 do premirja in leta 1921 do podpisa miru s Sovjetsko zvezo v Rigi. V letih 1919 do 1923 je Poljska doživljala hudo povojno gospodarsko krizo pod nadvlado inozemskih monopolov. Leta 1926 si je zagotovil z državnim udarom oblast maršal Pilsudsky (umrl leta 1935) in uvedel na Poljskem fašistično diktaturo, ki je pripeljala 1934 do prej omenjene pogodbe med njim in Hitlerjem, ta pa se je sedaj, ko je Hitler okupiral Češko in Memel z memelskim ozemljem, začela krhati, prišlo pa je tudi do prve vojne nemške demonstracije, ko se je Hitler na poti v Memel peljal na čelu nemškega vojnega brodovlja ob sami poljski obali Baltika. Tudi morska bolezen, ki jo je dobil na tej vožnji, ga je vzpodbujala, da bi uresničil svojo zamisel o nemškem koridorju čez Poljsko do Danziga in Vzhodne Prusije.

Tako je že deset dni po Hitlerjevi okupaciji Češke in njegovim pritiskom na Poljsko nastala resna mednarodna napetost. Dne, 27. marca 1939 je Ribbentrop prvič očital poljski vladi, da ne preprečuje napadov na 'folksdojčerje' na Poljskem in jo obtožil, da je za te 'napade' odgovorna. Prav tako je prvič zazvenela že preizkušena nemška grožnja, ki jo je izrekel Ribbentrop: »Vlada Velike Nemčije bo smatrala sleherno kršitev ozemeljske nedotakljivosti Gdan-ska s strani Poljske kot napadalno dejanje na-perjeno proti Tretjemu Reichu (prvi Reich je bilo, Viljemovo cesarstvo, drugi Reich je Hitlerjeva terminologija imenovala weimarsko Nemčijo, Tretji Reich pa se je začel januarja 1933 s prihodom Hitlerja na oblast, ki ga je Hitler proglasal za Tisočletni veliki Reich-prip. M. Kl.)!»

Na Ribbentropovo grožnjo je odgovoril poljski zunanji minister polkovnik Beck preko nemškega poslanca v Varšavi Moltkeja, da bo »poljska vlada sleherni poizkus nemške vlade po priključitvi Gdanska v okvir Nemčije smatrala kot napad na Poljsko«.

To poljsko odločitev je sedaj podkrepila tudi vlada Velike Britanije dne 31. marca 1939 z izjavo, da bo „ščitila nedotakljivost poljskih meja“. Še enajst let kasneje se je nacistični državni sekretar v zunanje-političnem uradu Hitlerjeve Nemčije Weizsäcker v svojih „Spominih“ čudil taki „neprevidni izjavi, ki je samo utrdila trmoglavost poljske vlade, in kako je London sploh mogel verovati, da s svojo garancijo o nedotakljivosti nemških meja služi miru“ (Ernst von Weizsäcker, „Erinnerungen“, München 1950, str. 222). Weizsäcker bi seveda raje videl, da bi London podprl pravične nemške zahteve po Gdansku v smislu nemške imperialistične politike, skrite v geslu „Drang nach Osten“ (prodor proti vzhodu), ki naj bi razširil meje Nemčije na raznih slovanskih držav od Baltika do Egejskega morja, geslu, ki se mu mnogi revanšisti v Zvezni republiki Nemčiji še danes niso odrekli.

(4. nadaljevanje)

Le kratko dobo je preživel v Naklem ljubljanski škof Janez Anton Ricci; njegova nagrobna plošča je vzdana še sedaj na vzhodni zunanji cerkveni steni, prav blizu Blaznikovce.

PRIDIGA ZA HUZARJE

Eden najpomembnejših kulturnih delavcev, ki so se kdajkoli za nekaj let ustavili v Naklem, je bil gotovo Jurij Japelj, jezikoslovec in po Dalmatinu gotovo eden najzaslužnejših prevajateljev svetega pisma.

Jurij Japelj (priimek njegovega očeta je bil Apel) se je rodil 11. 4. 1744 v Kamniku, umrl pa je v Celovcu 11. 10. 1807 — v trenutku, ko je zvedel, da je bil imenovan za tržaško-koprskega škofa... V Naklem je Japelj služboval v letih 1795—1799 kot župnik in dekan.

Za slovenstvo je Jurij Japelj storil dovolj: pregnal je iz cerkvene slovenščine vse tujke in jih zamenjal z domačimi besedami, oblikami iz živega govora. V slovenski slovstveni zgodovini bo Japeljevo ime živelo ob imenu Jurija Dalmatina, kajti prav nanj se je naslonil ob pripravi za novi prevod svetega pisma. Japelj pa je pisal tudi pesmi, sestavljal molitvenike in katekizme, znal je tuje jezike (poleg latinščine, grščine, hebrejščine in nemščine tudi laško, francosko in angleško, pasivno pa še vrsto slovanskih jezikov), iz njih je mnogo prevajal. Posebno cenila sta ga škof Herberstein in baron Zois.

Japlja pa so zanimale še druge stvari, ne le lingvistika. Tako se je v prostih urah ukvarjal s sestavo perpetuum mobila, bil pa je tudi znan sadjar. Zaradi njegove učnosti ga je vlada imenovala za glavnega nadzornika vseh šol na Kranjskem. Iz Naklega je odšel naravnost v Celovec, za ravnatelja tamkajšnjega semenišča.

Mikavna tradicija pripoveduje, da je v Naklem nekoč pridigal množici, med katero je bilo tudi več čet poljskih in slovaških huzarjev, ki so se prav takrat zaradi vojnih groženj mudili v vasi. Ko je dekan Japelj po maši govoril s temi možmi, so vsi po vrsti zatrdili, da so pridigo povsem razumeli. Ta dogodek je bil jezikoslovcu in slavistu Japlju trden dokaz za trditve, da slovenščino lahko razumejo vsi drugi Slovani, ker je slovenščina pač prvotni in najstarejši slovanski jezik...

DOMACINI IN GOSTJE

Na voljo nam je le še en sam zapis — na hitro zato omenjam nekaj slovitih domačinov in gostov. — Nekoč je tudi Struževo pripadalo Naklu. Tedaj se je tamkaj rodil pesnik-čbeličar Blaž Potočnik,

iz čigar homeopatije se je tako duhovito ponorčeval naš Prešeren. O Potočniku smo v Glasu že obširno pripovedovali (28. 11. 1967).

No Okroglem si je leta 1905 postavil lep gradič prešernoslovec Tomo Zupan. Tu je zbiral pesnikovo ostalino, kolikor je bilo še dosegljive. Zdaj je precej teh stvari v kranjskem Prešernovem spominskem muzeju. Leta 1939 je vlastelin Tomo Zupan umrl. Svoje posestvo je zapustil slepim, ki ga še dan današnji uporabljajo za letni odmor.

V Strahinju se je leta 1790 rodil Miha Stare, sloviti gospodarstvenik. Zgradil je pivovarno v Mengšu, ki je delovala natanko 99 let (1818 do 1917). Od države je prevzel tudi večje gradnje, kot so bile npr. postavitve glavnega kolodvora in prisilne delavnice v Ljubljani, zidavo smodnišnice v Kamniku, gradnjo več odsekov železniške proge Maribor—Dravograd idr. Pokupil je Miha Stare tudi več graščinskih posestev — potem pa jih na drobno razprodajal. Vsekar nadarjeni gospodarstvenik je umrl leta 1872 v Mengšu. — Iz njegovega rodu je izšlo več slovenskih izobražencev, politikov in industrialcev.

Jože Pavlin (1875—1914), po rodu Naklan, je bil talentiran podobar. V viharju prve svetovne vojne se je za njim izgubila sled — menda je padel v Galiciji. Izmed Pavlinovih del velja omeniti spomenik dobrotnici otrok Josipini Hočvarjevi, ki stoji na trgu v Radovljici. Kipi svetnikov in angelov v brezjanski cerkvi so Pavlinovo delo. Tudi nagrobnik pesniku Antonu Medvedu na Zalah v Kamniku je izklesal Jože Pavlin.

Jernej Pavlin (1881—1963), brat Jožetov, je bil slovec stenografski veščak. S stenografijo se je znanstveno bavil in proučeval življenja začetnikov slovenske stenografije F. Bezenška in F. Novaka. Jernej Pavlin je tudi mnogo pisal v cerkvene časopise in revije.

Iz Naklega je bil znan zdravnik in strokovni pisatelj dr. Leopold Ješe (1886—1958).

NARODNA HEROINA

Tako smo se kar na hitro izmotali iz naklanske daljne preteklosti. Čeprav bi se radi z nekaj besedami še pomudili pri naravnih lepotah tega kraja: ob podzemeljski 400 m dolgi jami Lebinici, v rokovnjaškem Udenborštu, zagonetnem Temniku, na gradišču nad Pivko, v okrogelski in

Iz daljne in bližnje preteklosti

Naklega in njegovih vasi

strahinjski cerkvi — a čas do krajevnega praznika je tako kratek, da moram že zdaj pričeti opisovati dogodke in spomenike iz najbolj častnega obdobja slovenske zgodovine na naklanskih tleh — iz dobe NOB.

V Strahinju se je leta 1920 rodila Pavla Sajevic. Ko je odrasla, se je zaposlila kot tekstilna delavka v Kranju. Po vnanjem je bila drobna in temnolasa, a odločnega in pogumnega srca. Poročila se je z leta 1909 v Strahinju rojenim Rudolfom Medetom, visokim in močnim delavcem iz Semperita v Kranju.

Skupno z možem je Pavla odšla že 26. julija 1941 med partizane. Doma sta zapustila petletno hčerko Fenjo (ki sedaj gospodari na domu).

Po številnih bojih na Gorenjskem in Dolenjskem sta bila Medetova dodeljena Pohorskemu bataljonu. Rudolf Mede-Groga je postal komandant bataljona, njegova žena, katere partizansko ime je bilo Katarina, pa je bila poveljnica ženskega voda.

Pavla Mede-Katarina je veljala za vseskozi vztrajno, neustrašno borko. Učila je mlade partizanke, kako se ravna s sodobnim orožjem, hkrati

pa je bila tudi skrbna oskrbnica ranjencev. Na videz je bila Katarina v času borbe vedra in nasmejana, celo zapela je med najhujšim ognjem — da bi hrabrila ostale.

Taka je bila tudi 8. februarja 1943 na Pohorju, ko je bil bataljon zaradi izdaje obkoljen in do zadnjega človeka pobit. Nemci so naslednje dni odpeljali 65 trupel iznakaženih in zmrzlih...

Boj obkoljenega pohorskega bataljona s tolikokratno sovražno premočjo je postal že legenda. Junaški borci in borce so se bili do zadnjega. Ena najhrabrejših med njimi je bila Pavla Mede-Katarina. Njen človeški lik je gotovo med najsvetlejšimi v zgodovini naše NOB. Zato ji je bila tudi izkazana čast, da je postala prva slovanska narodna heroína.

Črtomir Zorec

Rojstni dom dr. Gregorja Oglarja-Carbonariususa v Naklem št. 46 (Ilustracija k zapisu v naši prejšnji številki)

Madžarska folklorna skupina navdušila

V ponedeljek zvečer je na grajskem vrtu v Skofji Loki nastopila folklorna skupina Folklor iz madžarskega mesta Szekesfehervar z izbranim večerom madžarske folklorje. Pod košatimi kostanji se je kljub ponedeljkovemu večeru zbralo veliko število gledalcev, ki so navdušeni zapuščali prizorišče predstave, saj so v skoraj dvournem sporedu lahko spoznali bogato zakladnico madžarskih narodnih pesmi in plesov. Vsakdo je lahko tudi ugotovil, da je grajski vrt za nastope večjih skupin izredno primeren in bi se z manjšimi investicijami, mogoče manjšo montažno tribuno, lahko prizorišče še izboljšalo.

Težko bi se odločil za točko, ki je gledalce najbolj

navdušila. Vsaka izmed petnajstih točk je bila po svoje zanimiva. Nekatere so nastopajoči navdušili z narodnimi nošami iz posameznih pokrajin, drugi so bili navdušeni nad starimi plesi iz posameznih madžarskih predelov, ni bilo pa tudi malo tistih, ki so zaploskali dvema citrašema in muzikantu, ki je igral na drgalni boben. Tudi nastopajoči, dekleta in fantje so se potrudili in dali vse od sebe. Velikokrat so morali pokazati precejšnjo mero spretnosti, še posebno pri zadnji točki. Prav nič ni čudno, da so zato gledalci še po koncu ostali na svojih mestih in nastopajočim navdušeno zaploskali. Madžarski folkloristi pa so zadnji točki za poslastico do-

dali še eno kljub utrujenosti od nastopa. Naj omenim še nastop pevke in pevca iz Madžarske, ki sta med posameznimi plesnimi točkami izvajala madžarske narodne pesmi.

Ponedeljkov nastop madžarske folklorne skupine Folklor je pripravila ZKPO Skofja Loka v sodelovanju s komisijo za folkloro pri ZKPO Slovenije. In ravno nastop te skupine je dokazal, da je zanimanje za podobne prireditve med prebivalci Skofje Loke in okolice veliko. Ne bi bilo napak, če bi bilo v prihodnje še več takih nastopov folklornih skupin, da bi tudi Skofjeločani lahko spoznali bogate kulturne tradicije jugoslovanskih in drugih narodov.

J. G.

Reforma pouka matematike na osnovni šoli

Po sklepu strokovnega sveta Zavoda za šolstvo SR Slovenije bomo že to jesen prišli z reformo pouka matematike v osnovni šoli. Nov pouk matematike bomo uvajali postopoma, vsako leto v en razred, tako da bo proces uvajanja zaključen v osmih letih.

Modernizacija pouka matematike ni le naš problem. Šolstvo vse Evrope in vsega sveta si mrzlično prizadeva h hitrejši spremeni zastarele pouk matematike. Razlika je v tem, da se mi lotevamo tega dela razmeroma pozno, kaj imajo ponekod že 10 let prednosti, zato pa lahko izkoristimo izkušnje drugih in računamo z delom bolj na široko.

Modernizacija pouka matematike je pogojena s 100-letnim razvojem matematike kot znanosti. Če bi po vrsti pregledali vse predmete današnje osnovne šole, bi prišli do spoznanja, da prav matematika kot predmet najbolj zastaja za razvojem znanosti, da je prav ta predmet najmanj usklajen z ustreznimi znanstveno disciplino, da torej caplja s svojo vsebino daleč na repu življenja. Prav to se je vse močneje odražalo tudi pri nas. Učenci predmeta niso marali, še več, sovražili so ga, saj jih je življenje postavljalo pred povsem drugačne probleme. Iz statistike je dalje razvidno, da je bil učni uspeh iz matematike relativno vedno najslabši. Učenci, ki so s šolanjem nadaljevali, so imeli prav s študijem matematike

pogosto velike težave. Se bi lahko nadaljevali z naštevanjem posledic zastarelega pouka matematike, pa bodi dovolj.

Nov program šolske matematike je zahtevnejši na miselnem področju. Vendar je tako zastavljen, da ga brez učenčeve aktivne udeležbe ni mogoče realizirati. Otrok bo tako že v prvih razredih osnovne šole ob igri in na njemu primeren način spoznal zahtevne miselne procese, katerih doslej ob starem programu ni bilo mogoče uvažati. Manj poudarka pa daje novi program operacijam s števili, ki so bile doslej osrednja tema pouka matematike. Seveda pa je tudi to področje matematike koncipirano sodobneje. Ne bo več poglobljen drill, temveč razumevanje teh operacij. Otrok naj ve, kaj se dogaja, kadar šteje, naj se zaveda, kaj se v resnici dogaja, kadar sešteva ali odšteva, množi ali deli. Zato so tu najpomembnejši prehodi z množic na števila, z operacij z množicami, na operacije s števili. Sploh bo posej osnova vsej šolski matematiki tako imenovana teorija množic, ki tudi v matematiki kot znanosti zavzema pomembno vlogo.

Takih sprememb pa brez aktivne udeležbe učiteljev in njihove prevzgoje ni mogoče izpeljati. Za začetek je bil organiziran seminar le za učitelje prvega razreda. Kasneje pa se bodo učitelji na seminarjih seznanjali z novo

matematiko širše, v mejah cele osnovne šole.

Celoten seminar je bil končan do zaključka šolskega leta. Potekal je v dveh delih, ki sta se po vsebini razlikovala. Prvi del je bil posvečen novi učni snovi v prvem razredu — teoriji množic. Predavali so profesorji matematike s kranjske gimnazije, ki so svoje delo z veliko vestnostjo in prizadevnostjo odlično opravili. Na drugem, daljšem delu seminarja so se učitelji ukvarjali z novimi učnimi oblikami in metodami. Za posredovanje novega učiva so potrebne tudi nove metode. Seminar so vodili pedagoški svetovalci z Zavoda za šolstvo v Kranju. Delo so organizirali tako, da so učitelji ob posameznih primerih pretežno sami odkrivali potrebne metode in oblike učnega dela. Tako delo je bilo možno le ob ustrezni strokovni literaturi. Vsak seminarist je prejel novi učbenik s priročnikom, zbirko različnih barvnih ploščic za sestavljanje množic, tako imenovane logične bloke, zbirko nalog ter predlog podrobnega učnega načrta. Učiteljske so se prizadevno lotile dela in v štirih dneh tako obdelale novi učbenik za 1. razred. V vsem tem gradivom se bodo učitelji do pričetka pouka tudi samostojno usposabljali za prehod na novo delo. Med šolskim letom pa bodo še redni mesečni posveti, na katerih bodo reševali konkretne probleme in se še nadalje izpopolnjevali.

V. Tehovnik

KAJ JE PISAL

Gorenjec

PRED SEDEMDESETIMI LETI

V 29. številki II. letnika »Gorenjca« (20. julija 1901) preberemo navdušen uvodnik ob prvi maturi na kranjski gimnaziji. (Takrat so se zrelostni izpiti opravljali šele ob koncu avgusta.)

Uvodničar se spominja na neprijetno leto 1886, ko so z ministrskim odlokom odpravili kranjsko nižjo gimnazijo.

»Meščanom, ki so imeli dečke za šolo godne, nastali so novi stroški s tem, da so jih morali šolati v Ljubljani za drag denar, revnih starišev sinovom pa, ki bi doma lahko študirali, to sploh ni bilo več mogoče; stanovanja so izgubila vsako ceno in tudi družabno življenje je mnogo trpelo, ker so zapustili mesto profesorji. Število prebivalstva v Kranju je z razpustom nižje gimnazije naglo padalo, kar s profesorskimi rodbinami in učenci vred so zapustili mesto tudi drugi ljudje, ki so se kolikor toliko živili od gimnazije.«

Občinski odbor kranjski se je potem vrsto let trudil, da bi mesto spet dobilo gimnazijo, a to pot popolno, torej osemletno. Posebno notar Viktor Globočnik, odbornik občinskega sveta, se je zavzel za ustanovitev nove gimnazije. — Vlada na Dunaju je končno le privolila, hkrati pa je zahtevala, da Kranj zgradi primerno gimnazijsko poslopje ter se zaveže, da bo skrbelo za kurjavo v šoli.

Leta 1894 v avgustu je nato z Dunaja prispela vest o odločbi, naj kranjska gimnazija prične z delom. In res, še to jesen se je pričel pouk prvih in drugih razredov. V pravkar končanem šolskem letu je bilo vpisanih že 457 dijakov, poučevalo pa je 17 profesorjev.

Uvodničar »Gorenjca« poudarja, da je imela ustanovitev gimnazije tudi velik narodno-socialen pomen. Vsaj polovico dijakov, ki sedaj študirajo na kranjski gimnaziji, se ne bi šolalo, če ne bi imeli priložnosti obiskovati tako bližnje šole brez posebnih izdatkov.

Profesorji in dijaštvo je prineslo Kranju določen razmah družabnega življenja. Tudi narodnostno se je Kranj okreplil. Vrste se javna predavanja in kulturne prireditve. — Tudi v materialnem oziru je gimnazija Kranja koristila. Stanovanja so spet dobila vrednost. Kmetje lažje prodajo svoje prideleke na trgu.

Pa še nekaj novic izpred sedemdesetih let, važnih in nevažnih:

Vojna v Južni Afriki. V Kaplandiji je prestopilo vno- vič mnogo Holandcev na burško stran. Zdaj imajo Buri v rokah že velik del dežele in mnogo mest. Angleži hočejo zdaj, v onemoglem srdu, postopati z zajetimi Buri kot z roparsko tolpo in ne več kot z vojsko. Seveda bodo potem Buri vračali Angležem z enako mero.

Sestanek treh vladarjev. Blizu Moguncije se snidejo sredi meseca avgusta 1901 nemški cesar, ruski car in angleški kralj.

50 let učitelj. Gospod Josip Mesner, nadučitelj v Komen- di, bo letos obhajal pidesetletnico, odkar je postal učitelj.

Cudna gos. V Mengišu se je pri nekem kmetu izvalila goskica, ki ima štiri noge in štiri repčavke.

Postava proti kajenju. Japonska vlada je izdala postavo, po kateri se prepoveduje kaditi osebam, ki še niso dvajset let stare.

Smrt v planinah. Dr. Ivan Jan, sotrudenik in prijatelj našega lista, je na planini Klek padel raz Bratovljo peč in obležal mrtev v 300 m globokem prepadu.

Nabodel se je na bajonet. V Smledniku je napadel 22-letni Franc Weithauser orožnika Franca Prohavskega in mu iz rok iztrgal sabljo. Orožnik je naposled vendarle izvil napadalcu sabljo in aretiral Weithauserja, ki pa se je tako nerodno obnašal, da se je sam nabodel na bajonet in se težko ranil. Weithauser je zdaj v zaporu.

Največ hudodelcev ima po novih statističnih podatkih med vsemi avstrijskimi kronovinami naša ljuba Kranjska. Drugod jih imajo le po 8 do 16 odstotkov, na Kranjskem pa 25 odstotkov. »Slovenec« pripominja, da je k temu podivjanju ljudstva največ pripomogla liberalna sodrga s svojimi glasili. »Gorenjec« meni, da je mogel te besede napisati le kak časnikarski falot, ki je zaradi fanatičnosti, pridobljene v kakem semenišču, izgubil že vsako trezno presojo. — Res je tudi, da je največ ubojev in telesnih poškodb prav v krajih, ki so pri zadnjih volitvah skoro soglasno volile klerikalne kandidate. Te občine so Predoslje, Senčur, Cerklje, Mavčiče in Stražišče. Liberalni listi imajo v teh krajih le malo naročnikov.

C. Z.

Učiteljice in učitelji 1. razreda iz kranjske in tržiške občine, zbrani na seminarju o sodobnem pouku matematike v osnovni šoli

(Perzija) Iran: V puščavi

GORENJSKA ALPINISTIČNA ODPRAVA V HINDUKUS

ISTOR-O-NAL 2

Piše
dr. Ivo Valič

1. maja zjutraj smo preko-
račili turško-iransko mejo.
Tokrat so se Turki odrezali
in z njimi smo hitro opravi-
lili. Iranci so bili izredno
vljudni in so nas hitro po-
stregli, toda spet je bilo tre-
ba izpolniti toliko obrazcev,
da so minile skoraj tri ure,
preden smo imeli carinski
blagoslov za odhod. Še prej
smo morali nekje iz sredine
tovornjaka privleči na dan
vse walkie-talkie aparate, da
so jih zapečatili. Druga de-
žela, drugi običaji! Niti ciga-
rete niso pomagale skrajšati
postopka, češ, »saj nismo
Turki!«

Fantje so med čakanjem
na mejnem prehodu
naleteli na Maribor-
čane, ki z velikimi kamioni
tovorijo robo v Pakistan.
Kje vse ne srečaš Kranjcev!
Potolazili so nas, da včasih
čakajo teden ali dva, preden
opravijo vse potrebne for-
malnosti. Tedaj si z igranjem
kart krajšajo čas. Po pripo-
vedovanju sem presodil, da
morajo biti dobri igralci.

Iranu se pozna, da mu naf-
ta prinaša denarja in da
imajo tudi preprostejši sloji
od tega nekaj neposredne
koristi. Vse je bolj urejeno:
ceste, hiše, ljudje, pokrajina.
Ta je sprva zelena, prijazna,
kasneje postane vse bolj pu-
ščavska in tu smo prvič sre-
čali kamele.

Praznik 1. maja smo zvečer
počastili s požirkom konjaka
iz ajdovske tovarne pa tudi
zaradi prašnih grl je bila to
odlična poteza. Pokrajina po-
stane proti Teheranu vse bolj
razgibana in zanimiva. Vre-

me nam je bilo še vedno na-
klonjeno, zmerna vročina je
napravila potovanje znosnej-
še. Kot vedno smo tudi to-
krat med potjo pridno foto-
grafirali, saj smo bili s filmi
dobro založeni. Pred leti nam
jih je v Južni Ameriki moč-
no primanjkovalo in tega
menda nikoli ne bom poza-
bil.

V osmem dnevu našega
potovanja smo popol-
dne zavozili v Teheran
in z največjo muko našli pot
do avtokampa skozi nepo-
pisni vrvež vozeče pločevine.
Ker naslednjega dne ni ka-
zalo, da bi hitro našli pašo
ambasado, smo na cesti po-
brali vodnika - prostovoljca.
Bil je vesel, da se bo zastoj
in udobno pripeljal v mesto.
Mimogrede je sicer v naš
avto in na naš račun povabil
s seboj še znanca, pa kaj bi!
Kako koristen je bil, smo
hitro spoznali! Po mestu bi
menda najlaže in najbolj za-
nesljivo vozili z dokaj veli-
kim tankom, saj večja hi-
trost skorajda ni potrebna.
Še z vodnikom smo potrebo-
vali debelo uro, da smo pri-
vozili v sam center. Za kratek
ogled mesta smo neka-
teri najeli kar taksi, kar je
bilo najpametneje tudi zaradi
ohranitve dobrih živcev. Na
bazarju so nam ponujali
prave perzijske preproge za
nedosegljive vsote. Baje jih
dobiš na Dunaju ceneje!

Z nekaterimi prometnimi
prekrški, ki so sprožili salve
hupanja ter verjetno precej
posmeha in kletvic, smo za-
vili čez hribe proti Kaspij-

skemu morju. Odlična in moj-
strsko speljana cesta vodi do
njega po globoki in ozki so-
teski skozi številne predore.
Pokrajina se spremeni: obilo
zelenja, riževa polja, poma-
rančni nasadi. Do samega
morja nismo utegnili, ker nas
je naslednji dan čakal hud
vzpon in eden najslabših de-
lov ceste. Šest ur smo pora-
bili za 200 km in se zraven
dodobra naužili prahu. Za
nameček se je pridružila še
vročina, ki je bila više gori,
v puščavskem delu že komaj
znosna. Tu smo videli, kaj
pomeni voda! Skrbno spe-
ljana v mrežo namakalnih
kanalov oživlja kilometre
dolgo ploskev rodovitnega
polja sredi puščave!

Pred Mashhadom smo
zastoj čakali »katrci«
na domenijskem kraju.
Je ostala zadaj ali je odr-
zela naprej v mesto? Ob ce-
sti je nismo opazili, pa tudi
v Mashhadu je nismo našli.
Ker meja ni bila več daleč,
smo predvidevali, da se mo-
rajo nazadnje ustaviti vsaj
tam, ker sem jaz imel vse
dokumente. Ogledali smo si
še čudovito Zlato mošejo in
samo mesto Mashhad, ki je
pomembno trgovsko središče
in znan romarski cilj in se
nam je zdelo tudi najbolj
urejeno na vsej naši doseda-
nji poti.

Proti večeru smo hiteli
proti meji, o »katrci« pa ne
duha ne sluha. Sredi puščave
pred mejo nas je zatekla noč.
Za hribčkom ob cesti smo si
poiskali zavetje in zaščito
pred žarometi. Tovernjak je
ostal na cesti, parkiran po

vseh jugoslovanskih pravilih.
Nismo še dobro povečerjali,
ko smo zaslišali ustavljanje
na cesti večja vozila. Dohiteli
so nas Mariborčani, ki so že
od daleč vedeli, da je tovr-
njak naš. »Samo Jugoslovani
uporabljajo na cesti varno-
stne trikotnike!« so nam po-
jasnili. Beseda je dala besedo
in ker smo morali po stari
kranjski navadi zaliti sreča-
nje, je kmalu zazvenela pe-
sem. Ubrana ni bila preveč,
zato pa toliko bolj občutena!
Poslušalca pa daleč naokoli
tak ni bilo nobenega!

Kot vsako jutro, smo se
tudi tokrat zgodaj od-
pravili dalje. Ze po ne-
kaj kilometrih poti smo ve-
deli, da smo na sledi »katrci-
ci«, kajti po sredini ceste so
bili v presledkih nalepljeni
Iskrini reklamni lepaki pa
tudi nekaj prometnih znakov
je bilo okrašenih z njimi. Na
iransko - afganistanski meji

smo se zopet sešli. Fantje so
že pred nočjo prišli na mejo
in tam pomirjeni ugotovili,
da je ostali še nismo preko-
račili.

Ta meja nam bo ostala še
dolgo v spominu. Najprej
zato, ker bomo oblečeni ca-
rinski uradniki poslujejo
sredi puščave le od devetih
zjutraj do osmih zvečer, dru-
gič pa zato, ker nam je med
obema obmejima postojan-
kama naenkrat razneslo ve-
trobransko steklo na »katrci-
ci«. Medtem, ko sva z Mišo-
tom urejevala dolgotrajne in
nepotrebne obmejne formal-
nosti in se hrepeneče spomi-
njala »ekspresnih« carinskih
pregledov, so fantje za mal-
denar neke staknili par desk
in z lepim trakom in že
omenjenih reklam »katrci-
ci« spretno vgradili spačkovo re-
zervno steklo. Res ni bila
tako lepa kot prej, toda pri
tako neprijetni zadevi smo
na eno oko zamižali.

(Perzija) Iran: Občudovalci

Razcestja

MIHA KLINAR
(MESTA, CESTE
IN RAZCESTJA)

IV. DEL

227

»Toda ponižal se ne bom,« si pravi dan po božiču, prav na petintrideseti mamin rojstni dan. »Petintrideset let? Pa misli na ločitev in novo možnost?« stisne Slavko ustnice s pravo sinovsko sebičnostjo, potem pa se mu le zgane v srcu rahla bolečina. Mami bi moral vseeno voščiti. Če že drugega ne, vsaj zato, da si ne bo domisljala, da je zaradi neumnosti, ki jo je obsedla pri teh letih, bogve kako potrta.

Toda mama ima rojstni dan že danes! Kako naj se ji opraviči, da se tega ni spomnil že prej.

»Ne zameri, če ti voščim rojstni dan šele danes. Toda toliko dela imam in obeta se mi prav lep zaslužek čez počitnice, da ti lahko pišem šele danes in ti voščim obenem še srečno novo leto, tebi in domačim. Včeraj sem bil povabljen k družini nekega sošolca, ki ga inštruiram. Imel sem se prav lepo. Najedel sem se potice, da me še danes boli želodec...«

— Ni prav da mami lažeš, — ga svari vest. Zakaj bi ji ne povedal resnice, da je bil včeraj lačen, ves dan lačen, in da je pohajal brez cilja po mestu, dokler se ni pošteno namrazil in se šele potem spomnil, da bi bilo dobro, ko bi šel v kolodvorsko čakalnico, kjer je potem sedel do »hore legalis« in se šele nato napotil na Tržaško cesto k čevljarju Stivcu in si postlal v njegovi delavnici kakor sleherni dan.

Tudi zdaj piše to pismo v kolodvorski čakalnici, kjer je vsaj za silo toplo. Če ne od peči, pa od ljudi, ki jih je čakalnica vselej polna. To

niso samo ljudje, ki čakajo na vlake, marveč je še mnogo več siromakov od brezposelnih delavcev do revnih dijakov in študentov, med katerimi so tudi taki, ki v mestu nimajo niti prenočišča in ki, če le morejo in če jih le ne prežene kak siten vratar ali policaj, prenočujejo kar v čakalnici.

Tako mine praznik sv. Stefana in mine Silvestrovo in novo leto.

Sredi januarja prejme mamino pismo.

— Če zares ta mesec ne potrebuješ denarja, ti ga pošljem prihodnji mesec. Doma je vedno večja revščina. Ne samo pri nas. Naselila se je malodane že na vsaki domačiji. Komaj čakam, da bodo stvari urejene in da se bom poročila in da se bova potem preselila v Berlin. Vse bi bilo že rešeno, a tata vali krivdo name, češ da sem ga zapustila. Ali si lahko predstavljaš večjega podleža? Ne, tega ne smem dopustiti, da bi vzela krivdo nase. Jaz za polom najinega zakona nisem kriva. Kriv je on, samo on! To veš tudi ti, Slavko. Dovolj si velik in razumen...

»Kaj meni mar? Zase vem, da sem brez svoje krivde na svetu.«

Sele februarja se zave, da mu mama ni poslala denarja. Doslej je živel z dinarji od instrukcij, živel od suhega kruha, opoldne pa se je postavljaj v vrsto med brezposelne in reveže v zavetišču sv. Jožefa, kjer so delili juho najbolj revnim vbočajme. Tega se je že tako navadil, da na denar, ki bi ga moral plačati za prenočišče čevljarju Stivcu, sploh ni pomislil. Davi pa ga je terjala čevljarjeva žena, sitna in skopa rdečelasa babnica.

»Denar, ja, seveda denar,« ga muči zdaj skrb. Naj piše mami?

»Ne, ne bom.«

Vseeno pa dan za dnem nestrpno pričakuje, da bo po pošti prejel od doma denar, prejme pa samo pismo.

— Nobenega glasu ni od tebe. Doma smo vsi v skrbih, kaj je s teboj. Denar za stanovanje ti pošljem v začetku marca. Prosi gospodarja

Stivca, naj do takrat potrpi. Si se obrnil s prošnjo za pomoč na JS, kakor ti je svetoval tvoj bivši profesor...

»Mi niti na misel ne pride,« je Slavko še vedno trmast in živi z dvema dinarjema na dan — s polkilogramskim hlebčkom črnega kruha in rezino slanine. Shujšal je, da so ga same kosti. Tak je, da ga profesorji vprašujejo, če ni bolan in ga nagovarjajo, da bi šel na pregled k zdravniku. Jetika je prej ali slej bolezen revnih gladujočih dijakov.

Slavku pa še na misel ne hodi, da bi razmetaval denar za zdravnike. Profesorjem odgovarja, da se čuti popolnoma zdravega. Tak odgovor jih pomirja. Samo da fant nima jetike, zakaj jetika ni samo bolezen revnih in lačnih, marveč je tudi nalezljiva.

Sicer pa bi se Slavko lahko včasih privoščil tudi kak hlebec kruha več na dan, a kaj ko mora stiskati, da bo lahko poravnal dolg za stanarino. Gospodinja mu je na dolg nabila že desetodstotne obresti. Zato je še manj pri Stivčevih in se raje po šoli zadržuje skoro sleherni dan na železniški postaji. Vrtar je Primorec, pa tudi med mestnimi stražniki je nekaj Primorcev. Ljudje — to se pravi brezposelni delavci in drugi brezdomci, ki se v zimskih dneh najraje zadržujejo v kolodvorski čakalnici, jih ne marajo in pravijo, da so prava nadloga za revnega človeka, ki mu ne privoščijo, da bi bil lahko vsaj nekaj uric na toplem in pod streho. Tudi Slavka so lani večkrat pregnali iz čakalnice, dokler se ni zanj zavzel vratar in tudi policajem povedal, da je Slavko primorski rojak in dijak. Od takrat ga puščajo pri miru. Nekdo mu je celo svetoval, da bi po končani šesti gimnaziji gimnazijo pustil in se vpisal v kadetsko šolo, ki je zastoj. Vse skrbi za obleko, hrano in stanovanje bi odpadle. Cez nekaj let bi bil oficir.

— Na tvojem mestu bi šel k mornarici.

Tako mu je svetoval tisti stražnik, Slavko pa prav v teh dneh čuti, da bi bilo vredno upoštevati stražnikov nasvet.

Življenje in delo na hribovskih kmetijah (5)

Kruh in križi

Po stari tradiciji se je črni kruh na kmetih pekel le enkrat na teden, vendar ne na določeni dan, ampak pač takrat, ko ga je zmanjkalo. Pri nas doma smo pekli vsak teden po deset hlebov kruha. En hleb tehta približno tri kilograme. Računali smo tako, da je za vsakega člana družine na teden po en hleb. Če smo imeli obiske ali tuje delavce, je bilo treba spet speči toliko prej.

Naše babice so za peko s pridom uporabljale prosene droži, ki so jih uporabljale namesto kvasa. Proseno moko so zamesile in dodale nekaj starih draži. Tako so dobile nove droži, ki so vzhajale. Costljato, dobro vzhajajo zmes so z zajemalko polagale na s prtom pogrnjeno dolgo desko. Moralo je biti tako redko, da so se na deski razlezli okrogli hlebčki, ki so še enkrat vzhajali. Pokrite s hlebnicami so te deske postavili na peč čez late, kjer so droži ostale tako dolgo, da so se dobro posušile in potem so jih spravili v vrečo. Kruh, zamesen z drožmi, je bil vselej nekoliko kisel, ker je le počasi vzhajal, včasih celo čez noč. Za vsako peko so namočili nekaj takih suhih hlebčkov in jih zmešali med testo.

Boljše droži so dobili, če so dodali nekaj kvasa. Tako smo pekli še med zadnjo voj-

no, ker je v trgovini večkrat zmanjkalo kvasa. Po starih hišah se je vedno zadrževal značilen kiselkast duh po drožeh.

Danes že malokatera gospodinja zna dobro speči črn ržen kruh, ki je najboljši. Zahteva pa taka peka drugačen postopek, kot peka kruha iz bele moke. Tudi pšenični polnozrnat kruh se peče drugače kot bel; predvsem zahteva bolj vročo peč.

Ko je včasih gospodinja zamislila kruh in ga v mentrgi posula z moko, nikoli ni pozabila narediti po tej moki znamenje križa, da je lepše vzhajal. In ko je devala testo v peharje, je moral biti na vsakem hlebu spet križ. Ko je kruh posadila v peč, je čez »gosteje« ognjišča spet naredila z roko po zraku znamenje križa. In potem spet, ko je kruh, hlebec, načela. To je bilo najsvetejše opravilo družinskih mater.

Črn kruh je bil v prejšnjih časih spoštovan bolj kot danes zlato. Tudi v šoli smo se učili: »Če pade kruhek na tla, poberi in poljubi ga!« Bog ne daj, da bi bil kruh ležal na tleh ali celo v smeteh! Ljudje so seveda še pomnili veliko lakoto in svoj strah pred njo prenesli tudi na potomce. Prav bi bilo, da bi tudi danes naučili mladino bolj spoštovati kruh, ki ponekod menda že skoraj nima nobene vrednosti, čeprav je kupljen za drag denar. Kako pa naj mestni otrok ve, kako se kruh prideluje, ko pa žito uvažamo? To, kako pa smo se včasih trudili za kruh, bom opisala pozneje.

Kot prvo pomladno setev smo sejali pozno korenje, ki je prišlo med ozimni ječmen. Najraje so ga sejali po na novo zapadlem snegu, da se je videlo, kje je že posejano in kje še ne. Tudi zadelovati take setve ni bilo treba, saj se je seme korenja med taljenjem s snegom vred ravno prav pogreznilo v zemljo. Ta setev je bila že v drugi polovici marca.

Takoj, ko je sneg skopnel, smo ob kaki njivi pšenice, tik po robu njive, posadili semensko repo. V ta namen smo odbrali najlepše, debele gomolje s košato cimo. Posadili smo jih plitvo in kmalu so odgnali visoko steblo s semenskim stročjem. Semenska repa mora biti daleč od zelnika, da se ne križa s se-

menom kapesa, ki smo ga tudi pridelovali doma. Če se križa, zraste namesto zeljnih sadik repa. Včasih so trdili, da se to zgodi, če kdo nosi seme kapesa v toplem žepu, vendar je bila to verjetno le vraža.

V najzgodnejši pomladi je največ dela na sadnem vrtu. Včasih, ko je bilo povsod dovolj ljudi za delo, je bil vrt kmalu lepo urejen. Moški so najprej vse drevje obžagali in očistili, ženske pa so hitele podelovati zloženo hosto v butarice. Sadna hosta je najslabša hosta za butarice, ker vse štrli narazen. Vendar je bilo tudi to delo lepo, saj je bilo prvo delo zunaj po dolgi zimi. In vse je bilo okrog nas! Najraje smo delali po dve na eni tnali, da je bilo kratkočasneje. Za na vrt smo imele najraje tñale na štirih nogah, če je bil teren raven, za v breg pa na dveh nogah, ker debelejši konec lahko slo-ni v bregu. Take tñale so služile za delanje butarc več let.

Ko smo bili otroci še majhni, smo pomagali materi znášati hoste vkup. Iz kratkih cvekov smo vezali tudi svoje male butarčice, ki smo jih skladali na svoj kupček. Kmečki otroci se učijo delati že skoraj od rojstva. Največje njihovo veselje je imeti malo orodje vseh vrst, da tako lahko »pomagajo« odraslim pri vseh delih. Vsak bi bil rad takoj velik in močan.

Krvače, posebne sekire, k katerimi delajo butarice, moški prej dobro nabrusijo na kamnitem brusu, ki je na nožni pogon. Butarice tod vežejo le z brezovimi ali srobo-tovimi trtami, ki jih je treba prej dobro zviti, da so voljne in vse vejice skupaj povite. Debelejše konce trt smo včasih vtikali pred vit-jem nad ogenj v peč, potem so se rajši vile. Vsaka trta ima na debelejšem koncu za ped dolg nepovit palec, ki služi pri povezovanju za za-tiko. Butarica mora biti zelo dobro povezana. To je bilo včasih težko delo, ker je bilo treba vse krepko prekolniti in močno zvezati. Danes imajo v ta namen neke ročne preše, ki hosto brez truda stisnejo, da jo je lahko zave-zati.

Marija Frlic
Prihodnjič naprej

Gorenjski
kraji
in ljudje

Nekdanji izgnanci so si ob koncu obiska v Srbiji ogledali tudi spomenik neznanemu junaku na Avali, delo kiparja Ivana Meštrovića. — Foto: J. Govekar

Šumadija, ne bomo te pozabili

Kosilo v hotelu Turist je bilo že pripravljeno. Na hitro smo pojedli, da bi popoldanski čas lahko še čimbolje izkoristili za ogled mesta. Ze od vsega začetka me je zanimalo življenje tistih, ki so bili nastanjeni pri svojih znancih izpred tridesetih let. Po kosilu se mi je ponudila izjemna prilika, da obiščem eno od teh družin. Brata Oblak iz Lučin sta me popeljala k družini Jelić, ki je med vojno nudila zatočišče številnim slovenskim družinam.

Kot že tolikokrat med obiskom v Srbiji, sem tudi tokrat doživel izredno gostoljubje. Naenkrat so predme nanosili na mizo polno dobrot, ki pa mi zaradi obilnega kosila kake pol ure prej niso nič kaj tekile. Na senčnem vrtu pred hišo je kmalu stekel prirčen pogovor. Borki Jelić so misli ušle trideset let nazaj, ko je na svoj dom sprejela številne izgnance iz Slovenije in v naslednjih letih pestovala v svojem naročju mnogo kranjskih Janezov in skrbela zanje kot mati. Pod njihovo streho je bilo vedno pet ali več družin. Poleg tega so redno skrbeli za bolne ljudi in otroke. Zanimiva je pripoved Radojke Jelića o ljubezni do Slovencev. »Z Borko sva se poročila in naša prva pot naju je peljala v Slovenijo. Od takrat so mi Slovenci tako simpatični. Med vojno sem se takoj odločil, da vzamem pod streho Slovence. Po vojni redno prihajam k vam. Malo je krajey, ki jih še ne bi obiskal. Tudi ob sedanjem obisku bi bil rad vzel celotno skupino na stanovanje, a ne gre. Da sem tolikrat lahko vzel deset ljudi, sem moral v zadnjih treh dneh pripraviti še nekaj novih prostorov.«

Pogovoru se je pridružil še nekdanji natak iz hotela Central, sedaj upokojenec. Konobar Aca, kot ga popularno nazivajo, je med vojno kahal vsem izgnancem, ki so bili nastanjeni pri Jelićevih. Tudi tokrat je svojim gostom za kosilo skuhal sarmo v spomin na prvo kosilo izgnancev v Smederevski Palanki pred tridesetimi leti. Ob pogledu na izvrstno sarmo so se vsi gostje takoj spomnili prvega kosila v tem mestu.

Radojko Jelić je eden glavnih pobudnikov teh vsakoletnih srečanj izgnancev. Vsakoletno srečanje mu veliko pomeni. Skupaj z ženo Borko, ki sta med vojno na resničen način izkazala bratstvo med jugoslovanskimi narodi, za krepitev te misli delata še zdaj z vsemi močmi.

Se dolgo bi se bil lahko pogovarjal s prijaznima Borko in Radojkom Jelićem ter konobarom Acom in njegovo ženo, a ni bilo več časa. Čas me je priganjal na uradne pogovore med občinama Smederevska Palanka in Škofja Loka. Mislim, da je pred koncem res najbolje, da povem nekaj podatkov o občini Smederevska Palanka, ki jih je nanizal njen predsed-

nik Stanimir Ivanović. Ze iz prvih podatkov se je dalo ugotoviti, da imata mesti precej skupnih točk. Občina Palanka ima 18 naselij, v katerih je nastanjenih 58.000 prebivalcev. Letno si ustvari 135 milijard brutoprodukta ali natanko toliko kot Škofja Loka. Pri tem prispeva industrija 40 milijard, kmetijstvo 35 milijard, terciarne dejavnosti 40 milijard itd. Zaposlenih je 13.000 ljudi, od teh 700 z višjo ali visoko izobrazbo. Slednjih še vedno primanjkuje, težko pa se najde zaposlitev za nekvalificirane. Predvsem je razveseljivo, da je kmetijstvo stabilno in v zadnjih letih brez izgub.

V občini je bilo v zadnjih letih posvečene veliko pozornosti zdravstvu. Delo je dobilo kar 85 zdravnikov, nekaj v izredno dobro urejenem medicinskem centru, nekaj pa po okoliških ambulantah. Med zdravniki je veliko število specialistov, ki delajo po specialističnih oddelkih. Prav tako prav zdaj potekajo akcije za izboljšanje socialne zaščite — domovi za letovanje.

Tudi za šolanje je v občini dobro poskrbljeno. Gimnazija praznuje prav letos 50-letnico obstoja. Poleg gimnazije je v mestu še šolski center kovinske smeri, kmetijska šola, odprli pa bodo še srednjo tehnično šolo ali šolo za notranje zadeve. Treba je spregovoriti še o kulturi, ki zavzema pomembno mesto. To se je še predvsem

pokazalo ob praznovanju 950-letnice mesta. Se vedno pa je opaziti, da je veliko večje zanimanje za kulturo v mestu kot na podeželju. Po besedah predsednika Stanimira Ivanovića naj bi tudi vas postala žarišče kulturnega življenja.

Se vedno imajo v občini velike težave z vodo. Celoten teren je brezvodno področje. V zadnjem času vendarle obstaja upanje, da se bodo stvari rešile.

Po končanih uradnih pogovorih smo se spet vsi priključili skupini na skupni večerji na vrtu hotela Kiseljak ob izviru mineralne vode Karadorde. Pred večerjo je predsednik občinske skupščine Smederevska Palanka Stanimir Ivanović izročil uradni delegaciji iz Škofje Loke v znak prijateljstva med obema mestoma plaketo Palanke in umetniško sliko Palanskega jezera. Predsednik škofješke občinske skupščine Zdravko Krvina pa je predstavnikom občine Smederevska Palanka izročil umetniško sliko Škofje Loke, knjige za mestno in gimnazijsko knjižnico ter knjižnico ZB in že prej v skupščini tradicionalni loški kruhek. Nato je nekdanji izganec in udeleženec obiska v Srbiji Valentin Razinger recitiral nekaj pesmi sedaj že pokojnega Jožeta Krapša, ki jih je napisal prav v izgnanstvu. Ob zvokih srbske narodnozabavne glasbe in petju najboljšega srbskega pevca tovrstne glasbe med amaterji in še nekaterih drugih je večer kar prehitro minil. Za počitek ni bilo veliko časa, čeprav je bil pred nami še en naporen dan.

Prišel je čas slovesa. Zbral smo se v dvorani občinske skupščine, kjer so nam vsem dekleta najprej pripela vrtince. Še enkrat smo se srečali z vsemi, ki so nam tri dni izkazovali gostoljubje, ki se ne da opisati. Predsednik palanske občinske skupščine Stanimir Ivanović je zaželel, da bi se prijateljstvo med obema mestoma iz srečanja v srečanje bolj poglobljalo. Najlepše se je zahvalil za obisk v počastitev praznovanja ob 950-letnici mesta in zaželel še več podobnih srečanj. Podobne misli sta izrazila tudi velik ljubitelj in prijatelj Slovencev Radojko Jelić ter predsednik SO Škofja Loka Zdravko Krvina.

Odpeljali smo se. Slovo po tolikih lepih trenutkih preživetih v tem gostoljubnem mestu ni bilo lahko. Nastala so mnoga trdna prijateljstva in vezi. Mnogi so si zadržno obljubili, da se prihodnje leto vijejo v Slovenijo ali pa v Palanko — prelepi Šumadiji. A kljub slovesu nas gostitelji še niso spustili iz rok. Pot nas je vodila do Palanskega jezera. Voda je bila prijetna za kopanje, časa pa ni bilo. Morali smo naprej. Ogledali smo si vas Kusadak, največjo v občini z 8000 prebivalci. Vsaj 1000 prebivalcev

te vasi je zaposlenih na železnici od Sežane do Geveglje. V vasi je preurejena v muzej prek tristo let stara hiša, najstarejša v Šumadiji. Zapeljali smo se na »srbski asfalt« kot ga je imenoval naš vodič. No, da se bomo razumeli. To je cesta z ilovnatim podlagom, v katero se v deževnem vremenu globoko udira, v suhem pa se iz nje valijo oblaki prahu. Kmetije so po okoliških travnikih spravljali seno, ko smo se peljali k enemu od jezer. Izvedeli smo, da bodo cesto do umetnega jezera še letos zaradi velikega zanimanja Beograjčanov asfaltirali in uredili še kakih osem umetnih jezer. Po kratkem počitku in okrepčilu nas je pot vodila še do večjega Mladenovačkega jezera z izredno lepo urejeno okolico in nato na planino Kosmaj. Ze od daleč smo zagledali novoodkriti spomenik Kosmajskemu odredu, ki ga je vodil komandant Koča Popović. Spomenik je delo dveh beograjskih umetnikov in je visok 32 metrov. Zgrajen je iz železobetona v obliki odprtega cveta, ki simbolizira mladost in revolucijo. Sicer pa je vožnja na Kosmaj res pravi užitek. Ob cesti te spremljajo vinogradi, njive poraščene s koruzo, grmičevje in vikendi Beograjčanov. Nazadnje postane klanec proti Kosmaju izredno strm. Na vrhu smo posedli po hladni senci gostilniškega vrta in z nestrpnostjo pričakovali kosila. Dolga pot nam je namreč pošteno izpraznila želodec. Kljub vsemu se je nazadnje le izkazalo, da celotnega kosila spet ne bomo zmogli. Očitno so imeli naši gostitelji temeljito napačne predstave o naših zmogljivostih pri jedi, da o »tekočih stvarih« niti ne govorimo.

Prišlo je še eno slovo. Poslovi smo se od tistih, ki so se od tu vračali domov. Nas pa je čakala še pot na Avalo z ogledom spomenika neznanemu junaku, spomenika sovjetski delegaciji, ki se je tu pred leti ponesrečila, za ogled televizijskega stolpa pa časa žal ni bilo več. Med potjo proti Avali nas je zapustil še kapetan milice Miodrag Marić, ki nas je vse dni spremljal z avtomobilom.

Z Avale je bilo treba pohititi na vlak. Se vozimo se dobre pol ure vozili po beograjskih ulicah in si ogledovali Beograd ponoči. Nazadnje nam ni preostalo drugega kot odhod na vlak. Prizadevna organizatorica potovanja Helena Leben iz Škofje Loke je kar hitro porazdelila vse po spalnikih.

Bili smo utrujeni, a zadovoljni in navdušeni. Ze na vlaku smo začeli obujati spomine na prijetno bivanje med prijatelji v Srbiji. Pokazali so namreč, da so res pravi prijatelji. Vezi med obema mestoma pa je treba še krepiti. Šumadije ne bomo pozabili...

J. Govekar

Zelo smo presenečeni, zadovoljni...

»Prvič sem v Kranju kot vodja skupine. Moj prvi obisk pred dvema letoma v vašem mestu je bil precej krajši in veliko bolj dalaven. Takrat namreč kot glasbeni organizator med obiskom oldhamskih glasbenikov skoraj nisem imel časa za ogled različnih zanimivosti,« mi je povedal 43-letni vodja skupine oldhamskih mladincev John Barrington Boyce.

Letošnja skupina mladincev iz Oldhama je že šesta po vrsti odkar so se med prijateljskima mestoma Kranj in Oldham začele tovrstne izmenjave. Letošnja 24-članska skupina je v Kranju že dobrih 14 dni in bo v soboto odpotovala v Oldham. Mladi prebivalci prijateljskega mesta so si ogledali ta čas vrsto zanimivosti v Kranju in okolici, seznanili so se z mladimi v delovnih organizacijah, obiskali Plitvice, Reko, Postojnsko jamo, bili na obisku pri kranjskih družinah itd. Poprašali smo jih o vtisih in počutju.

»O tovrstnih izmenjavah oldhamskih mladincev v Kranju in kranjskih v Oldhamu lahko rečem le najboljšo. To je najlepša priložnost, da se mladi ljudje različnih dežel in krajev srečajo in spoznajo, zato menim, da bi morali s tovrstnim sodelovanjem nadaljevati tudi v prihodnje,« pravi vodja njihove skupine. »Tri stvari prav gotovo ne bom nikdar pozabil: Kranj je lepo in prijetno mesto, ljudje pri vas so zelo prijazni in vroče je tukaj bolj kot v Oldhamu. Opazil sem tudi, da kadar ljudje tukaj delajo, takrat delajo, kadar pa se zabavajo, takrat se znajo zabavati. Če kaj pogrešam, sprašujete? Ničesar, z vsem sem zelo zadovoljen. Le angleškega čaja tukaj nimate.«

Pomožni vodja skupine fantov je profesor srednje šole v Oldhamu 27-letni David James Goudie: »Zelo lepo se počutim v Kranju. Bil sem presenečen, da so tukaj ljudje tako prijazni in gostoljubni. Težko bi se sicer od-

ločil, kaj mi je bilo doslej najbolj všeč, saj je program zelo pester. Najbrž pa še lep čas ne bom pozabil razgibane pokrajine. Lahko ste veseli, da živite v deželi, ki ima toliko gora. Najbolj pa sem užival v Postojnski jami. Čeprav na šoli ne poučujem zemljepisa ali kakšnega sorodnega predmeta, bom vedno izkoristil priliko in pripovedoval mladim v Oldhamu o Kranju, Sloveniji, o vaši državi.«

24-letna Kathleen Mc Connell je profesorica in pomožni vodja skupine deklet. V Kranju je bila že 1963. leta, ko je bila na tritedenskem obisku prva skupina iz Oldhama.

»Od mojega prvega obiska je minilo že osem let in se zato ne spominjam kaj dosti. Vidim pa, da se je ta čas v vašem mestu veliko spremenilo. Zgrajenih je bilo veliko novih stanovanj, modernizirali ste trgovine, močno se je povečal promet, spominjam se tudi, da je bil tisti del Kranja, kjer je zdaj hotel, čisto drugačen. Zadovoljna sem tudi s programom. Zelo bogat je, saj vsak dan vidimo kaj novega. Mislim, da se bomo vsi udeleženci letošnje skupine vrnili v Oldham s kopico lepih spominov.«

A. Zalar

Namesto slavnostne seje — gasilci v resnični akciji

Preteklo soboto so gasilci iz Loma pod Storžičem praznovali 50-letnico svojega društva. Po popoldanskih svečanostih so se ob 20. uri zbrali v kulturnem domu k slavnostni seji. Še preden je predsednik tržiške gasilske zveze uspel spregovoriti, v trenutku, ko so zaslužni lomski gasilci čakali na izročitev priznanj za dolgoletno prostovoljno delo v korist vsej vasi, je v neurju udarila strela v senik pri Janezu Primožiču v Lomu 27.

Gasilci iz Loma, Križev in Tržica so bili k sreči na mestu in so ogenj v trenutku napadli z 9 curki. Pozneje so se jim pridružili še gasilci s Slapu, na pomoč pa so hiteli tudi vaščani. Prav naključje je hotelo, da se je Lom izognil resnični tragediji, saj je bilo neposredno ogroženih vsaj 10 hiš, kajti močan vzhodni veter je podil iskre na bližnje strehe. Gasilci so s štirimi novimi rozenbauerami (lomska je tako resnično ob jubileju prestala svoj ognjeni krst) in z nezgorljivimi sintetičnimi cevmi uspešno zaščitili strnjeno naselje,

rešili so vso živino, v pomoč pa jim je bil tudi naliv, ki je pomagal gasiti preteče iskre. Prav gotovo nobenemu izmed 60 gasilcev ni bilo žal odpadle svečanosti, ko so se premočeni vračali iz akcije. Veliko več kot napisana priznanja, jim je nudila zavest, da so s svojo požrtvovalno-

stjo — lahko rečemo — rešili vas. Kakšno škodo pa je kljub temu (vsekakor veliko manjšo) utrpel posestnik Janez Primožič, pa bomo izvedeli, ko bo svoje ugotovitve sporočila ustrezna komisija.

V letošnjem letu je bil to že drugi večji požar v Lomu. — ok

Tržiška odprava v Centralnih Alpah

14 mladih članov alpinističnega odseka planinskega društva Tržič se je 16. julija odpravilo po temeljitih pripravah v domačih stenah v osrčje francoskih Alp. V ponedeljek smo prejeli njihovo prvo poročilo iz Chamonixa. Sporočajo, da jih je pogorje Mont Blanca sprejelo zakrito z oblaki in ker pred vodniškim uradom v Chamonixu gori rdeča luč, pomeni to »stop« za vse vzpone. Zato imajo čas, da se prilagajajo tamkajšnjim visokogorskim razmeram, takoj ko bo pot odprta, pa se bodo povzpeli na 3842 m visoki Agile di Midi, ki bo v naslednjih dneh izhodišče za njihove vzpone v stene okrog najvišje evropske gore in na sam njen vrh.

Odpravo, ki se namerava v teh dneh spoprijeti z eno najtežjih smeri v evropskih gorah, vodi Ludvik Rožič, finančno pa so jo podprle nekatere tržiške delovne organizacije in planinsko društvo. Ze pred odhodom pa so plezalci izjavili, da je ta odprava preizkusni kamen za njihove nadaljnje podvige na himalajskih osemtisočakah. — ok

Mošenjski gasilci imajo novo brizgalno

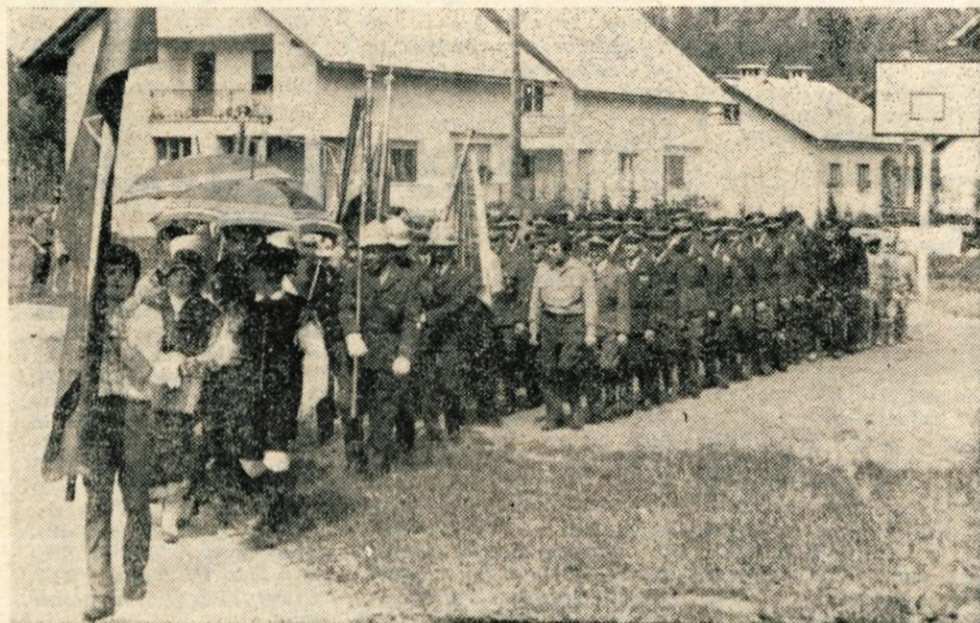
Gasilsko društvo v Mošnjah je bilo ustanovljeno 1898. leta in je danes staro 73 let. Predsednik društva je Franc Globočnik, tajnik Franc Potočnik, poveljnik pa Rok Mohorič. V društvo je včlanjenih 36 starejših gasilcev in 17 pionirjev, nekaj starejših gasilcev pa je tudi v rezervi. Gasilci so v glavnem iz Zgornjega in Spodnjega Otoka, Podvina, Mošenj, Okroglega ter ostalih manjših okoliških krajev. Ze dalj časa so želeli, da bi dobili novo moderno brizgalno. Želja se jim je iz-

polnila v nedeljo, 25. julija, ko so novo brizgalno rosenbauer predali namenu. Pri nakupu motorke je pomagala tudi občinska gasilska zveza Radovljica, ki je prispevala 5000 dinarjev, razen tega pa so kmetje darovali les. Ker v tem koncu Gorenjske industrije ni, na pomoč delovnih kolektivov niso mogli računati. V nedeljo je bila ob tej priložnosti v Mošnjah tudi gasilska parada, po njej pa veselica s srečolovom.

Tajnik društva Franc Potočnik je povedal, da name-

ravajo do 1975. leta, ko bodo praznovali 75. obletnico društva, zgraditi požarni bazen na Zgornjem otoku. Kraj namreč nima vode in varnost v primeru požara ni zagotovljena. Gasilska zveza Radovljica bo v ta namen prispevala 4.000 dinarjev, vaščani pa bodo pomagali s samopriskom in prostovoljnimi delom. Tajnik je prav tako povedal, da kolektiv Gostinskega podjetja grad Podvin pomaga mošenjskim gasilcem kolikor more, za kar so mu gasilci hvaležni.

B. Blenkuš

RADIO

Poročila poslušajte vsak dan ob 5., 6., 7., 10., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24 uri ter radijski dnevnik ob 19.30. Ob nedeljah pa ob 6.05., 7. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 9., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 19.30.

28. JULIJA

4.30 Dobro jutro — 8.10 Operna matineja — 9.05 Kaj vam pripoveduje glasba — 9.20 Popevke iz studia 14 — 9.40 Slovenske umetne, originalne in prirejene skladbe za orkester in glasove — 10.15 Pri vas doma — 12.10 Glasba za kitaro — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.30 Priporočajo vam — 14.10 Ob lahki glasbi — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.40 Novak: Figaro — scenska glasba k Linhartovi komediji Veseli dan ali Matiček se ženi — 16.00 Vrtljak — 16.40 Z orkestrom Les Baxter — 17.10 Dve mojstrovini Ludwiga van Beethovna — 18.15 Išče mo popevko poletja — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Simfonični orkester RTV Ljubljana v stereo studiu — 21.20 Melodija za melodijo — 22.15 S festivafov jazz — 23.05 Literarni nočnoturno — 23.15 Popevke se vrstijo

Drugi program

13.05 Paleta zabavnih zvočkov — 14.05 Glasbeni variete — 16.05 Radi ste jih poslušali — 16.40 Izložba hitov in glasbeni express — 17.35 Mozaik melodij in ritmov — 18.40 Plesni zvoki — 19.00 O avtomobilizmu — 19.10 Mladina sebi in vam — 20.05 Solistična glasba Lucijana Marije Skerjanc — 20.40 Večerni koncertino — 21.40 Portret sopranistke Regine Crespin — 22.15 Razgledi po sodobni glasbi — 23.55 Iz slovenske poezije

29. JULIJA

4.30 Dobro jutro — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Počitniško popotovanje od strani do strani — 9.20 Slovenski pevci zabavne glasbe — 9.45 Pesem iz mladih grl — 10.15 Pri vas doma — 12.10 Verdi: sklepni prizor opere Rigoletto — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Čez polja in potoke z godci in pevci — 13.30 Priporočajo vam — 14.10 Lahka glasba za razvedrilo — 15.40 Pesmi iz Južne Amerike v iz-

vedbi zbora Agrupatio coral iz Buenos Airesa — 16.00 Vrtljak — 16.40 Z orkestrom Len Mercer — 17.10 Koncert po željah poslušalcev — 18.15 Iz kasetne produkcije RTV Ljubljana — 18.30 Operetne uverture — 18.45 Naš podlistek — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Minute z ansamblom Jožeta Privška — 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Literarni večer — 21.40 Glasbeni nočnoturno — 22.15 Iz češke simfonične literature našega stoletja — 23.05 Literarni nočnoturno — 23.15 Iz albuma izvajalcev jazz — 23.40 Od popevke do popevke

Drugi program

13.05 Paleta zabavnih zvočkov — 14.05 Glasbeni variete — 16.05 Z jugoslovanskimi pevci zabavne glasbe — 16.40 Sestanek ob juke-boxu — 17.35 Mozaik melodij in ritmov — 18.40 Vesela godala — 19.00 Filmski vrtljak — 19.05 Melodije po pošti — 20.05 Za ljubitelje in poznavalce — 21.00 Naš intervju — 21.10 Prizora iz Kozinove opere Ekvinokcij — 21.40 Komorni jazz — 22.15 Radijska kinoteka — 22.30 Recital violinista Nathana Milsteina — 23.55 Iz slovenske poezije

30. JULIJA

4.30 Dobro jutro — 8.10 Operna matineja — 9.05 Počitniško popotovanje od strani do strani — 9.20 Jugoslovanski pevci zabavne glasbe — 9.45 Skladbe za mladino — 10.15 Pri vas doma — 12.10 Skladbe Emila Adamiča — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Igrajo pihalni orkestri — 13.30 Priporočajo vam — 14.10 Lahka glasba — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.30 Napotki za turiste — 15.40 Gotovac: Orači — simfonična meditacija — 16.00 Vrtljak — 16.40 Z orkestrom Peter Nero — 17.10 Človek in zdravje — 17.20 Operni koncert — 18.15 Minute z ansamblom Ota Roma — 20.00 Poje zbor poljskega radija — 20.30 Top-pops 13 — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih — 22.15 Besede in zvoki iz logov domačih — 23.05 Literarni nočnoturno — 23.15 Jazz pred polnočjo

Drugi program

13.05 Paleta zabavnih zvočkov — 14.05 Glasbeni variete — 16.05 Popevke slovenskih avtorjev — 16.40 Popolne ob sprejemniku — 17.35 Mozaik melodij in ritmov — 18.40 Igra plesni orkester RTV Ljubljana — 19.00 Odmevi z gora — 19.20 Popevke in plesni zvoki — 20.05 Od premiere do premiere — 21.12 Haydnove pesmi na škotske in vališke motive — 21.40 Z jugoslovanskih koncertnih odrov — 23.55 Iz slovenske poezije

28. JULIJA

17.05 Madžarski TV pregled (RTV Beograd), 17.45 Obzornik, 18.00 Pika Nogavička — švedski film (RTV Ljubljana) 18.30 Umetnost Jugoslavije od prazgodovine do danes — prenos otvoritve razstave (RTV Sarajevo, Ljubljana), 19.00 Mozaik, 19.05 Risanke in lutkovni filmi, 19.30 Na sedmi stezi, 19.50 Cikcak, 20.00 TV dnevnik, 20.25 3-2-1, 20.35 Kam gredo divje svinje - IV. del, 21.25 Naša srečanja na tujem, 22.00 Jazz na ekranu, 22.20 Poročila (RTV Ljubljana) — **Drugi spored:** 18.15 Kronika (RTV Zagreb), 18.30 Prenos iz Sarajeva (RTV Ljubljana), 19.05 Znanost (RTV Beograd), 20.00 TV dnevnik (RTV Zagreb), 20.30 Spored italijanske TV

29. JULIJA

8.53 Napoved sporeda (RTV Ljubljana), 8.55 Prenos skupne seje vseh zborov zvezne skupščine (RTV Beograd, Ljubljana), 17.20 Madžarski TV pregled (RTV Beograd), 18.20 Obzornik, 18.35 Družina - poljudno znanstveni film 19.05 Enkrat v tednu (RTV Ljubljana), 19.20 Vse življenje v letu dni (RTV Beograd), 19.50 Cikcak, 20.00 TV dnevnik, 21.00 3-2-1, 21.05 Vojna in mir, 20.00 XXI. stoletje, 23.00 Poročila (RTV Ljubljana) — **Drugi spored:** 18.15 Kronika, 18.30 Narodna glasba (RTV Zagreb), 19.00 Enciklopedija, 19.20 Serijska oddaja (RTV Beograd), 20.00 TV dnevnik (RTV Zagreb), 21.00 Spored italijanske TV

30. JULIJA

16.14 Madžarski TV pregled (RTV Beograd), 18.15 Obzornik, 18.30 Veseli tobogan, 19.00 Mestece Peyton - serijski film, 19.50 Cikcak, 20.00 TV dnevnik, 20.25 3-2-1, RA - švedski film, 22.35 Odišja miru, 23.05 Poročila in polet Apolla 15 (RTV Ljubljana) — **Drugi spored:** 18.15 Kronika, 18.30 Zabavno glasbena oddaja, 18.45 TV variete (RTV Zagreb), 19.00 Humoristična oddaja (RTV Beograd), 20.00 TV dnevnik (RTV Zagreb), 23.25 Sportni posnetek

Kranj CENTER

28. julija premiera franc. barv. CS filma MESCAN GANGSTER ob 16., 18. in 20. uri
29. julija franc. barv. CS film MESCAN GANGSTER ob 16. in 18. uri, premiera mehiš. barv. filma PANCHITO ACAPULCA ob 20. uri
30. julija amer. barv. film ONI, KI ZAUDARJAJO PO ZNOJU IN SMRTI ob 16. uri, mehiš. barv. film PANCHITO ACAPULCA ob 18. in 20. uri

Kranj STORZIC

28. julija slov. barv. film MASKARADA ob 18. in 20. uri
29. julija amer. barv. CS film OPERACIJA STRELA ob 18. in 20. uri
30. julija franc. barv. film ZADNJI NASLOV ob 18. uri, franc. barv. CS film MESCAN GANGSTER ob 20. uri

Tržič

29. julija premiera amer. filma POLJUBI ME, NORCEK ob 18. in 20. uri
30. julija amer. film POLJUBI ME, NORCEK ob 18. in 20. uri

Kamenik LOM

29. julija slov. barv. film MASKARADA ob 18. in 20. uri
30. julija slov. barv. film MASKARADA ob 18. in 20. uri

Radovljica

28. julija franc. barv. film LABIRINT ZLOČINA ob 18. uri, amer.-italij. film NAJDI SI MESTO, DA UMRES ob 20. uri
29. julija amer. barv. film TARZANOV IZZIV ob 20. uri
30. julija amer.-italij. film NAJDI SI MESTO, DA UMRES ob 20. uri

Jesenice RADIO

28. julija amer. barv. film BULIT
29. julija franc. barv. film REDOVNICA

30. julija amer. barv. film STIRJE V NEVIHTI

Jesenice PLAVZ

28. julija franc. barv. film REDOVNICA
29. julija amer. barv. film POJEM PESEM DOMENIQUE
30. julija amer. barv. film POJEM PESEM DOMENIQUE

Dovje-Mojstrana

28. julija amer.-italij. barv. CS film DOLINA SMRTI

Kranjska gora

29. julija amer. barv. film BULIT

Javornik DELAVSKI DOM
28. julija amer. barv. film POJEM PESEM DOMENIQUE

Skofja Loka SORA

28. julija franc. barv. film ZENE ob 18. in 20. uri
29. julija nemški barv. film VITEZ BURIDAN ob 20. uri
30. julija nemški barv. film VITEZ BURIDAN ob 18. in 20. uri

Železniki OBZORJE

28. julija amer. barv. film PONY EXPRES ob 20. uri
30. julija franc. barv. film ZENE ob 20. uri

Tržni pregled

V KRANJU

Solata 3 din, špinača 4 do 4,50 din, korenček 4 do 5 din, slive 5 do 6 din, jabolka 8 din, pomaranče 5,60 din, limone 6 din, česen 8 din, čebula 3 din, fižol 5 do 6 din, pesa 3 din, kaša 5 din, paradižnik 3 din, marelice 6 do 6,50 din, višnje 4 do 4,50 din, banane 6 do 7 din, borovnice 7 din, ajdova moka 4 do 5 din, koruzna moka 3 din, jajčka 0,70 din, surovo maslo 12 do 13 din, orehi 28 do 30 din, klobase 5 do 6 din, sir skuta 6 do 7 din, sladko zelje 3 do 3,50 din, kislo zelje 4 din, cvetača 5 do 6 din, paprika 6 do 7 din, krompir 1 do 1,50 din, breskve 4 do 5 din, kumare 2,80 do 3 din, smokve 4 do 5 din

V TRŽIČU

Solata 3 din, špinača 3,50 din, korenček 5 din, pomaranče 7 din, limone 7 din, česen 8 din, čebula 3 din, fižol 6 do 8 din, kaša 4,80 din, paradižnik 3,80 din, breskve 5 do 6 din, slive 5 din, kumare 4 din, smokve 6 din, hruške 5 din, ajdova moka 5 din, jajčka 0,70 do 0,75 din, surovo maslo 12 din, smetana 20 din, orehi 30 din, klobase 7 din, sir skuta 2 din, cvetača 5 din, paprika 5 do 7 din, krompir 1,50 din

NA JESELAH

Solata 3,50 din, špinača 3 din, korenček 5 din, slive 5,40 din, jabolka 5,50 din, limone 6,80 din, česen 8,50 din, čebula 2,80 din, stročji fižol 5,50 din, pesa 3,10 din, kaša 3,70 din, paradižnik 3,50 din, ajdova moka 6,16 din, koruzna moka 2,25 din, jajčka 0,65 do 0,82 din, surovo maslo 29 din, smetana 13,80 din, orehi 27 din, klobase 4,55 din, sir skuta 7,10 din, sladko zelje 1,30 din, kislo zelje 3,20 din, cvetača 3 din, paprika 6,50 din, krompir 1,30 din, breskve 5 do 5,50 din, kumare 3 din

poročili so se

V KRANJU

Zakotnik Igo Aleš in Bukovnik Frančiška, Držič Jan-ko Alojz in Bizjak Irena, Baj-želj Ivan in Zejn Katarina, Žerdin Emil in Stegnar Fran-čiška, Zaplotnik Ožbalt in Sirc Zofija, Preisinger Mi-roslav in Brešan Roza, Stare Franc in Kopač Tanja, Oster-man Slavko in Vidmar Dra-gica, Poljšak Anton Jakob in Stefe Mihaela, Šilar Martin in Križnar Helena, Burja Ivan in Pisarevič Slavica, De-beljak Lovrenc in Bider Ma-rija, Rozman Miroslav in Puce Marija

V TRŽICU

Zaplotnik Stanko in Brezar Marija, Kavar Stanislav in Meglič Marija, Razinger Sta-nislav in Fister Marija

V SKOFJI LOKI

Demšar Anton in Rihtaršič Marija, Mihaljč Branimir in Marguš Bernardka, Gartner Franc in Solar Veronika, So-lar Franc in Jager Ljudmila, Trenc Ferdinand in Pucihar Barbara, Habjan Anton in Radošević Breda

umrli so

V KRANJU

Tušar Ivan, roj. 1897, Kos Albina, roj. 1895, Dolinar Franc, roj. 1911, Znidaršič Matevž, roj. 1906, Nosan Ana, roj. 1883, Premrov Alojz, roj. 1888, Faletič Peter roj. 1887

V TRŽICU

Starič Frančiška, roj. 1911 in Perger Jožefa, roj. 1939

DIMNIKARSKO PODJETJE KRANJ

sprejme v uk

vajence z dokončanimi 6 razredi osnovne šole.

Mesečna nagrada 500 din. Samsko stanovanje zago-tovljeno.

Dve raznašalki

za dostavo jutranjika Delo naročnikom na dom in časopisov sprejmemo ta-koj.

Zelo dober zaslužek in ostali pogoji. Ponudbe sprejema podružnica ČGP Delo Kranj, Koroška c. 16.

Oddelek za gospodarstvo in finance pri skupščini občine Tržič

razpisuje

v skladu z določbami zakona o prometu z zemljišči in stavbami (Uradni list SFRJ, št. 43/65, 57/65 in 17/67) in zakona o pogojih za prodajo stanovanjskih hiš in stanovanj v družbeni lastnini (Uradni list SRS, št. 20/71), po sklepu sveta za družbeni plan in finance SO Tržič od 21. junija 1971

JAVNI NATEČAJ

za prodajo družbene stavbe — bivši kulturni dom s prizidkom v Kovorju, na zemljišču, parc. št. 106/2 k.o. Kovor, skupaj s pravico uporabe družbenega zemljišča, parc. št. 106/2 k.o. Kovor stavbišče in dvorišče v izmeri 336 m².

Izklicna cena za stavbi in za pravico uporabe zemljišča je 78.863 din (oseminsedemdeset tisoč osemstotriinšestdeset din).

Osební polog kupca na kredit ne sme biti nižji od 25 % izklicane cene ter mora biti plačan najkasneje v 30 dneh po sklenitvi pismene pogodbe. Za osebni polog se štejejo lastna sredstva občana in posojila nenamenskih prostih bančnih sredstev.

Izklicana cena zapade v plačilo v 30 dneh po uveljavitvi pogodbe.

Vse stroške v zvezi s prenosom lastninske pravice na stavbah in pravice uporabe zemljišča (davek na promet nepremičnin in pravic, stroški sodnega postopka itd.) plača tisti, ki bo pridobil lastninsko pravico in pravico uporabe.

Javni natečaj se bo izvedel z zbiranjem pismenih ponudb. Ponudbe bo odprla in javno pregledala posebna komisija dne 10. 8. 1971 ob 8. uri v pisarni referata za premoženjsko pravne zadeve SO Tržič. Odpiranjú ponudb ponudniki lahko prisostvujejo. Ugodnejši ponudnik je tisti, ki ponudi višjo ponudbeno ceno.

Ponudba mora vsebovati:

- podatke o ponudniku
- predmet
- znesek, ki ga ponudnik ponuja
- potrdilo o vplačani varščini, v višini 10 % od izklicne cene, to je 7886 din.

Varščina se nakaže na račun sredstev komunalnega prispevka SO Tržič, št. 5152-781/3. Varščino udeležene natečaja izgubi v korist sredstev, če odstopi od ponudbe, ko je v natečaju že uspel.

Udeležencu, ki uspe na natečaju, se bo vplačana varščina upoštevala pri plačilu izlicirane cene, ostalim pa bo vrnjena.

Ponudbe je treba poslati v zapečateni ovojnici na naslov: SO Tržič, oddelek za gospodarstvo in finance, s pripisom »Za javni natečaj za prodajo stavbe«, najkasneje v 15 dneh po objavi. Ponudbe, ki bi prispele po tem roku oziroma oddane po tem roku na pošto, ne bodo upoštewane.

Kadrovska komisija

Lesno industrijskega podjetja Bled

razglaš

na podlagi določil Statuta podjetja in Pravilnika o delovnih razmerjih prosti delovni mesti za določen čas

dveh mehanikov

v energetskih centralah tovarne Bled in Bohinj

Delovni mesti lahko zasedeta upokojenca, izpolnje-vati pa morata pogoje čl. 14 Pravilnika o strokovni izobrazbi in o drugih pogojih za opravljanje dela v delovnih organizacijah, ki imajo elektroenergetske, kotelske in druge energetske naprave in tlačne po-sode — Uradni list SFRJ 47/64.

Prijave, katerim je treba priložiti dokazila o strokovni usposobljenosti, sprejema kadrovsko organi-zacijski sektor podjetja 8 dni po objavi razgлася.

JUGOBANKA

sedež Ljubljana, Titova 32

obvešča,

da bo 5. 8. 1971 odprla novo ekspo-zituro na Jesenicah, C. m. Tita 20.

Ekspozitura bo opravljala hranilniško službo, vodila devizne in žiro račune občanov.

Poleg poslov deviznega in dinarskega varčevanja bo nudila ekspozitura občanom tudi ostale usluge, ve-zane na devizne posle, kakor npr. prodaja deviz za privatna potovanja, odkup in prodaja čekov, odkup tujih valut, plačila in drugo.

Lastniki deviznih računov, kakor tudi dinarskih hranilnih vlog, odprtih pri Jugobanki, imajo možnost, da dobe stanovanjske in potrošniške kredite.

Ekspozitura bo odprta vsak dan razen sobote od 9. do 12. ure in od 13. do 17. ure.

Vabimo vas, da se oglosite v naši novi ekspozituri na Jesenicah, kjer boste dobili vse potrebne infor-macije.

JUGOBANKA

ekspozitura Jesenice,
C. maršala Tita 20

slovenija avto

obvešča cenjene kupce, da je prese-lilo poslovalnici na Jesenicah, Titova 18 in Titova 43 v nove preurejene prostore na Titovo 28.

K obisku vabi poslovalnica

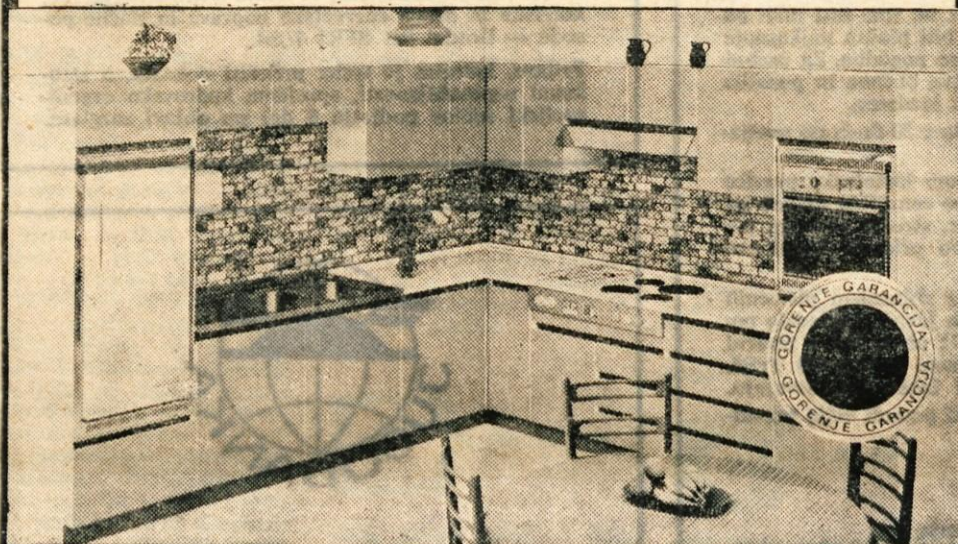
Slovenija avto

NOVO

gorenje

V ŠIROKEM PROGRAMU

KUHINJA MNOGIH KOMBINACIJ - KUHINJA VAŠIH ŽELJ

KJER ODLOČATA KVALITETA IN FUNKCIONALNOST

SODOBNA KUHINJA JE SESTAVA

POHIŠTVA IN GOSPODINJSKIH APARATOV,

KI VAM POSTAVLJENI NA PRAVO MESTO
PRIHRANJO VELIKO TRUDA IN ČASA
GORENJE PROIZVAJA OBOJE

mali oglasi

PRODAM

Prodaj ZAGOZDE in BAKINE za »šolanje«. Lahovče 21, Cerklje 3667

KONJA v šestem letu starosti, težkega 530 kg, prodaj ali zamenjam za govedo. Čirče 24, Kranj 3668

ELEKTRICNI STEDILNIK prodaj za 25.000 S din. Dobro Stane, Zg. Bitnje 168 (v jami pri gasilskem domu) 3669

Prodaj pet mesecev starega BIKI. Zg. Besnica 3670

Prodaj večjo količino dobro ohranjene strešne OPEKE bobrovec in dve BRANI. Valburga 24 3671

Prodaj dve nemški SLAMOREZNICI ultra s puhalniki. Naslov v oglašnem oddelku 3672

Prodaj suhe smrekove DESKE in PLOHE. Okroglo 1, Naklo 3673

Prodaj SEME repe. Voglje 49, Senčur 3674

Prodaj PSA ovčjaka. Sp. Brnik 60, Cerklje 3675

Pocen prodaj globok OTROŠKI VOZICEK in HLA-DILNIK himo (130 litrov). Naslov v oglašnem oddelku 3676

Prodaj rabljen kombiniran OTROŠKI VOZICEK in PISALNI STROJ olympia. Bertonec, Delavska 20, Kranj 3677

Prodaj semensko RDECO DETELJO. Voklo 12 3678

Prodaj kombinirani SKOBELJNI STROJ širine 63 cm s krožno žago. Naslov v oglašnem oddelku 3679

Prodaj 13 mesecev staro TELICO simentalo in več GRADBENIH PARCEL po 20 din za m². Peter Likar, Golnik pri blokkih 3680

Prodaj nov VOZICEK z dero. Naslov v oglašnem oddelku 3684

Zaradi selitve prodaj nemški trajnožareči STEDILNIK. Vprašati dopoldne na Kokriči, Golniška 81, Kranj 3685

Prodaj zidno OPEKO. Sv. Duh 72, Skofja Loka 3686

Prodaj 200 kg OVSA in semensko REPO. Zg. Brnik 32 3687

Prodaj lepo LUCERNO. Dvorje 58, Cerklje 3688

Prodaj malo rabljeno KO-SILNICO reform. Rogel, Apno 9, Cerklje 3689

Prodaj zelo lep nemški VOZICEK za dojenčka, belo rdeče barve. Jerala, Stražiška 10, Kranj 3690

Prodaj visoko brejo KRAVO ali po teletu. Grad 43, Cerklje 3691

Prodaj 2500 kosov rabljene strešne OPEKE špičak. Skofic Franc, Kokrica, Cesta na Brdo 21 3692

Prodaj suhe smrekove DESKE 25 in 30 mm. Prek Janez, Bistrica 9, Duplje 3693

Prodaj 50-litrski KOTEL za kuhanje žganja in 1500-litrski SOD. Senično 19, Trzice 3694

Prodaj nov AVTO-RADIO blaupunkt. Naslov v oglašnem oddelku 3695

Prodaj lažjo KOBILO, staro 14 let, za delo ali za meso. Čirče 22, Kranj 3681

Zaradi selitve prodaj KNJIŽNO OMARO in pol KAVC. Doma popoldne od 16. ure dalje. Plevel, Moša Pijade 7, Kranj 3682

Ugodno prodaj rabljeno SPALNICO, 300 kg ZEZEZA, premera 6 mm po 4 din in 750 kosov OPEKE monta 12. Moste 94, Komenda 3683

Prodaj težko KRAVO simentalo ali po izbiri in dobro ohranjen MOPEL. Pokopališka 28, Kokrica 3735

Ugodno prodaj nov zračni COLN za tri osebe in avtomobilski RADIO philips. Stana Zagarja 34, Kranj 3736

KUPIM

Kupim STARE likalnice, možnarje, tehtnice, svečnike, petrolejke, pipe, zidne ure in podobno. Naslov v oglašnem oddelku 3737

Kupim nad 500 kg težkega KONJA, starega od 6 do 9 let, za hribovite kraje. Benedik Franc, Cepulje 6, Kranj 3738

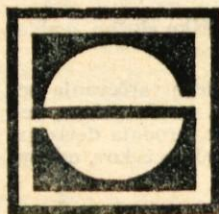
Kupim malo rabljeno KOLO pony. Naslov v oglašnem oddelku 3696

Kupim večjo količino zidne OPEKE. Plačam v devizah. Jagodic, Senturska gora 7, Cerklje 3697

MOTORNA VOZILA

Prodaj dobro ohranjen FIAT 1100 in dve novi RADIALKI. Ogled vsak dan popoldne. Demšar Albin, Stara Loka 74 3698

Izdaja in tiska CP »Gorenjski tisk« Kranj, Ulica Moše Pijade — Naslov uredništva in uprave lista: Kranj, Trg revolucije 1, stavba občinske skupščine. — Tek. račun pri SDK v Kranju 515-1-135 — Telefoni: redakcija 21-835, 21-860; uprava lista, ma-loglasna in naročniška služba 22-152. — Naročni-na: letna 32, polletna 16 din, cena za eno številko 50 para. Malj oglasi: beseda 1 din, naročniki imajo 10 % popusta. Neplačanih oglasov ne objavljamo.

**Veletrgovina
Špecerija Bled**

razglašča naslednja prosta delovna mesta:

- SKLADIŠČNIKA PREHRAMBENEGA ODDELKA
Pogoj: dovršena ESS z najmanj 3 leta prakse ali VK prodajalec z najmanj 10 let prakse;
- KOMISIONARJA(KO) ZA SKLADIŠČE
Pogoj: KV prodajalec
- DELAVKE za strežbo v nedeljah
Pogoj: NK delavke s prakso v strežbi.

Ponudbe pošljite na naslov: Veletrgovina Špecerija Bled, Kajuhova št. 3 do 5. avgusta 1971.

PROJEKTIVNO PODJETJE KRANJ

CESTA JLA 6/I
(nebotičnik)

IZDELUJE
NACRTE
ZA VSE
VRSTE
GRADENJ

MONTAŽA IN PRODAJA
AVTOGUM V LESCAH

77 551

Prodaj dobro ohranjen VW variant. Ogris Ciril, Britof 74, Kranj 3699

Poceni prodaj ZASTAVO 750, letnik 1970, prevoženih 6000 km in garnituro BATOV za magirus-deutz za prvo brušenje. Telefon 77-598 3700

Prodaj VW 1200 ccm in kupim FIAT 750. Kleindinst, Brezje 27 3701

Po ugodni ceni prodaj nov MOPED tomos T-12. Zevnik, Hrastje 123, Kranj 3702

Prodaj dobro ohranjen VW 1200, letnik 1968. Solar, Dražgoše 36, Železniki 3703

Prodaj FIAT 600 v voznom stanju. Zelo ugodna cena. Oprešnikova 49, Kranj 3704

Ugodno prodaj NSU PRIMMO v voznom stanju. Kalan Jože, Dorfarje 29, Zabnica 3705

Prodaj rabljeno SKOLJKO rdeče zastave 750. Zalokar Rudi, Okornova 1, Kokrica 3706

POMAGAJ SI SAM IN UNIOR TI BO POMAGAL

Prodaj FIAT 750, letnik 1961. Poizve se v trafiki Cerklje 3707

Prodaj dobro ohranjen FIAT 1300. Srednje Bitnje 47 3708

Ugodno prodaj ZASTAVO 750 in SPACKA, letnika 1967. Informacije vsak dan od 15. ure dalje. Bradač, Golnik, Stolpič 3709

Poceni prodaj starega SPACKA. Informacije in ogled vsak dan po 15. uri. Cvar, Kranj, Tatjana Odrove 17, telefon 21-447 3739

VOZNIKI — IZLETNIKI
Izoginite se gostemu prometu in zavijte na staro gorenjsko cesto.

V GOSTILNICO POSAVEC se boste dobro okrepčali in odpočili.

SPECIALITETA GOSTILNICA: ribe, žabe, odprta vina.

Za obisk se priporoča Veletrgovina SPECERIJA BLEJ

STANOVANJA

Zakonca brez otrok iščeta skromno stanovanje. Plačate naprej. Ponudbe poslati pod »poštenost — mir« 3710

Podjetja — privatniki! V Kranju prodaj centralno ogrevano, štirisobno, sončno STANOVANJE, telefon, garaža, dvigalo. Ponudbe poslati pod »vseljivo« 3711

Sobo in kuhinjo oddam starejšim upokojencem. Ponudbe poslati pod »Kokrica« 3712

Bodoča zakonca iščeta enosobno STANOVANJE v okolici Skofje Loke ali Selške doline. Plačata naprej. Ponudbe poslati na podružnico Glasa v Skofji Loki pod »vnaprej« 3713

Pošten, skromen fant išče SOBO v predmestju Kranja. Ponudbe poslati pod »soba« 3714

Iščem SOBO v centru Kranja. Bobič Vlasta, hotel Creina Kranj 3715

Tričlanska družina išče SOBO v Kranju ali okolici. Da nagrado. Naslov v oglašnem oddelku 3716

POSESTI

Kupim vseljivo HISO v Kranju (do 40 milijonov). Naslov v oglašnem oddelku 3717

Stanovanjsko HISO, GO-SPODARSKO POSLOPJE in 3300 m² ZEMLJE ugodno prodaj v Vipolžah, Goriška Brda. Informacije: Jasnič Nada, Vojkova 61, Nova Gorica 3718

V bližini Kranja prodaj enonadstropno novo HISO. Ponudbe poslati pod »35 M« 3719

Prodaj ZAZIDLJIVO PARCELO v Križah. Golnik 27 3720

Prodaj ZAZIDLJIVO PARCELO na Črnicu pri Brezjah. Voda in elektrika ob parceli. Krasna sončna lega. Informacije: Dobro polje 4, Brezje 3721

V centru Nove Gorice ugodno prodaj PARCELO z že začeto gradnjo hiše in delavnice ter nekaj gradbenega materiala. Česnik Franc, Col 3, p. Col nad Ajdovščino 3740

ZAPOSLOTITVE

Takoj sprejemam SLIKOPLESKARSKEGA VAJENCA. Čehovin, Primskovo, Staneta Žagarja 43, Kranj 3722

Iščem VAJENCA za AVTOMEHANIKA. Stritar Franc, Čirče 33, Kranj 3723

Sprejemam MIZARSKEGA VAJENCA. Janez Tavčar, Grenc 23, Skofja Loka 3724
Takoj zaposlim DELAVCA v tesarski stroki. Lahovčič 21, Cerklje 3725
VAJENKO sprejemam takoj. Damsko in moško krojaštvo MALI Ivan, Letence 4, Golnik 3726

OBVESTILA

OPRAVLJAM vsa AVTOKLEPARSKA DELA v popoldanskem času. Skofic Marjan, Kranj, Jezerska cesta 15 3727

OBVEŠČAM cenjene odjemalce, da bo pekarija Umnik Stane, Šenčur od 1. do 15. avgusta zaradi popravil in dopusta ZAPRTA 3728

OBVEŠČAM cenjene goste, da bo bife BRUNARICA Kokrica ZAPRT od ponedeljka, 26. julija, do srede, 4. avgusta 3729

DEŽNIKAR Alojz JENKO imam od 1. do 31. avgusta zaprto 3730

IZGUBLJENO

Na Zlatem polju v Kidričevi ulici v Kranju je od prvomajskih praznikov pogrešan ROKNI VOZICEK z gumijastimi kolesi (platonček). Kdor ve, kje je, naj proti nagradi sporoči Kajzerju, Staneta Rozmana 9/I, Kranj 3731

V nedeljo izgubljen moško URO od Mlake do Kokrice vrnite Likarju, Valjavčeva 13, Kranj 3732

PRIREDITVE

PROSTOVOLJNO GASILSKO DRUSTVO BRITOF priredi v nedeljo, 1. avgusta, VRTNO VESELICO z nagradnim kegljanjem 3733

OSTALO

Tistemu, ki mi čimprej preskrbi PECARJA za polaganje »klinkerja«, nudim strešno opeko. Rajgelj Franc, Zasavska 39, Kranj 3734

Cestno podjetje v Kranju sporoča, da je cesta IV. reda skozi Preddvor zaprta za ves promet od 29. 7. 1971 do 5. 8. 1971, in sicer od 6. do 19. ure zaradi asfaltnih del.

Sporočamo žalostno vest, da je umrl

Kristjan Kokalj

dolgoletni predsednik našega društva

Na zadnji poti ga bomo spremili v sredo, 28. julija, ob 17. uri v Križah.

TVD PARTIZAN KRIŽE

Sporočamo žalostno vest, da je umrl naš dolgoletni sodelavec

Kristjan Kokalj

načelnik oddelka za splošne zadeve in družbene službe

Na zadnji poti ga bomo spremili v sredo, 28. julija, ob 17. uri na pokopališče v Križah.

SKUPŠČINA OBČINE TRŽIČ
Upravni organ občine Tržič

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da nas je po hudi bolezni za vedno zapustil naš dragi mož, oče, sin in brat

Kristjan Kokalj

Pogreb dragega pokojnika bo v sredo, 28. julija 1971, ob 17. uri izpred hiše žalosti na pokopališče v Križah.

Križe, 26. julija 1971

Žalujoči: žena Mira, hčerka Metka z možem, sin Tonček, mama, sestra, bratje in drugo sorodstvo

Zahvala

Ob smrti naše drage mame, stare mame, sestre in tete

Ane Nosan

roj. Likozar

se najtopleje zahvaljujemo dr. Janezu Bajžlju za njegovo dolgoletno skrb zdravljenja in sosedom za pomoč ob težki uri. Zahvala vsem, ki so darovali številne vence, cvetje in denar namesto vencev, ki gre v dobrodelne namene. Posebna zahvala č. g. župniku Francu Presetniku za dolgoletno duševno skrb in tolažbo ter za lepe besede in spremstvo na zadnji poti in vsem, ki ste jo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti, z nami sočustvovali ter nam izrekli sožalje. Vsem še enkrat najlepša hvala.

Zalujoči: hčerka Francka z možem, sinova Stan-ko in Tone z družinama in sestra Uršula

Drušovka, 23. julija 1971

Zahvala

Ob boleči izgubi našega dobrega moža, očeta, starega očeta, strica in tasta

Alojza Premrova

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani in ga spremili na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se vsem, ki so mu poklonili vence in cvetje, društvu upokojenecv, duhovnikom in pevcem. Zahvala tudi dr. Hriberniku za njegov večletni trud.

Zalujoči: žena Frančiška, hčerke Slavica, Marija in Olga z družinami, sin Alojz z ženo ter drugo sorodstvo

Kranj, 23. julija 1971

Zahvala

Ob izgubi ljubljene moža, očeta, starega očeta in tasta

Petra Faletiča

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so ga obsuli s cvetjem ter spremili do njegovega zadnjega počivališča. Iskrena hvala pevcem, g. kaplanu in vsem za izražena ustna in pismena sožalja.

Zalujoči: žena Barbara, hčerki Valči z družino in Iva z možem

Kranj, 23. julija 1971

Zahvala

Ob boleči in prerani izgubi našega moža, očeta, sina, brata in strica

Franca Strelca

se iskreno zahvaljujemo vsem prijateljem in znancem, ki so ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence in cvetje ter izrekli ustno in pismeno sožalje. Posebno se zahvaljujemo njegovim najožjim sodelavcem tovarne Sava, sodelavkam Tekstilindusa — adjutirnic, sodelavcem Exoterma. Zahvaljujemo se č. g. župniku, dobrima sosedoma Egertovim in Krivčevim ter vsem, ki ste nam na kakršenkoli način pomagali v teh težkih dneh.

Zalujoči: žena Ivanka, hčerka Slavka, sin Dušan, mama in sestre z družinami

Zahvala

Ob nenadni izgubi naše dobre žene, mame in stare mame

Marije Luskovec

upokojenke

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti ter ji darovali vence in cvetje. Posebna zahvala Ulčarjevim in Ogrisovim ter g. župniku. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Zalujoči: mož Pavel, sin Franci, hčerki Marinka in Anica z družino

Šenčur, 24. julija 1971

nesreče

PRETESNO PREHITEVANJE

Na cesti med Kranjem in Mengšem je pri Šenčurju v sredo, 21. julija, nekaj po dvanajsti uri voznik osebnega avtomobila Franc Strehovec iz Vogelj pretesno prehiteval Marijo Luskovec, staro 61 let, ki je s kolesom vozila po desni strani. Pri trčenju se je kolesarka tako hudo ranila, da je na kraju nesreče umrla.

NEGOTOVOST V KRIZIŠČU

V četrtek, 22. julija, zvečer je v križišču ceste prvega reda v Lescah voznik osebnega avtomobila Mirko Guček iz Planine pri Sevnici v križišču pomotoma zapeljal na odcep ceste in pri tem čelno trčil v osebni avtomobil nizozemske registracije. Sopotnik v Gučkovem avtomobilu Stanislav Jazbec je bil odpeljan v jeseniško bolnišnico. Škode na vozilih je za 1100 din.

NEZGODA PRI PREHITEVANJU

Na cesti med Podkorenem in Ratečami je v soboto, 24. julija, dopoldne voznik osebnega avtomobila italijanske registracije Albino Tasatto prehiteval avtomobil ljubljanske registracije, in se pri tem zaletel v nasproti vozeči avtomobil, ki ga je vozil Egon Sluga iz Beljaka. Voznik Tasatto in sopotnica v Slugovem avtomobilu so bili huje ranjeni. Škode na avtomobilih je za 20.000 din.

OTROK PRITEKEL PRED AVTO

Na Kidričevi cesti na Bledu je v soboto, 24. julija, dopoldne voznik osebnega avtomobila Krešimir Fabiani iz Zagreba v križišču zadel 11-letno Arie Van Kooten iz Holandije. Kljub zaviranju in zavijanju v desno, je avtomobil deklico zadel. Huje ranjeno so prepeljali v jeseniško bolnišnico.

PADEL Z MOTORJEM

V ponedeljek, 26. julija, popoldne je v Velesovem v blagem levem ovinku padel z motornim kolesom Valentin Martinkjak iz Velesovega. Huje ranjenega so prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

TRČENJE V OVINKU

V Zalem logu na cesti tretjega reda med Zelezniki in Podrožtom je v ponedeljek, 26. julija, zvečer voznik kolesa s pomožnim motorjem Valentin Benedičič iz Zalega loga v ovinku oplazil nasproti vozeči avtomobil, ki ga je vozil Filip Blaznik iz Zeleznikov. Pri trčenju je bil voznik Benedičič ranjen in so ga prepeljali v bolnišnico.

SPET NESREČA V OVINKU

V vasi Podgora pri Škofji Loki je v ponedeljek, 26. julija, dopoldne voznik osebnega avtomobila Janez Drnovšek iz Rakovnika pri Medvodah v levem nepreglednem ovinku trčil v nasproti vozeči tovorni avtomobil, ki ga je vozil Džole Kostadinovski. Tovornjak je pripeljal po sredi cestišča, zato sta vozili trčili. Voznika Drnovška so s težjimi poškodbami prepeljali v ljubljansko bolnišnico. Škode na vozilih je za 4000 din.

L. M.

Gorski nesreči

V soboto, 24. julija, zjutraj je pet planincev med njimi tudi Jože Vesel, strojni tehnik iz Moravč, vstopilo v nemško smer severne triglavske stene. Zaradi megle pa so spremenili smer in se znašli pod Zlatorogovimi polkami. Iz nepojasnjenih razlogov je Vesel, ki je bil kot vsi v navezi, izgubil ravnotežje ter padel okoli 40 metrov globoko v prepad. Soplezalci so zaradi megle in dežja opustili reševanje tovariša ter so odšli po pomoč. Gorski reševalci z Jesenic in

iz Mojstrane so Vesela naslednjega dne našli, vendar je bil že mrtev.

V nedeljo, 25. julija, dopoldne se je na južni strani Mojstrovke pod Vrščem ponesrečil Ivo Gropuzo z Rijeke. Na peščenem delu po bočja mu je spodrsnilo in je padel kakih 20 metrov globoko, od tam pa se je kotatil v globino še kakih 200 metrov. Soplezalci so poklicali na pomoč planince in vojske iz Erjavčeve koč. Zaradi hudih poškodb pa je ponesrečenec že med prenosom do ceste umrl.

Mladinsko državno vaterpolsko prvenstvo

S tekmo prvega kola A skupine Triglav : Jadran (Herceg Novi) se je v ponedeljek na letnem bazenu v Kranju pričelo letošnje mladinsko državno vaterpolsko prvenstvo. Kranjski ljubitelji vaterpola lahko torej vidijo na delu deset prvoligaških moštev — Mornar, Jadran, POSK (vsi Split), Jug (Dubrovnik), Mladost in Medveščak (Zagreb), Primorac (Kotor), Jadran (Herceg Novi), Primorje (Reka) ter domači Triglav. Med favoriti je vsekakor dvakratni mladinski prvak splitski Mornar, v borbo za najvišji mladinski naslov pa se bodo vmešali še POSK, Jug ter Medveščak. Domačini, ki so neuradni zimski državni prvaki, ne računajo na sam vrh, temveč se bodo borili za sredino lestvice.

V ponedeljek zvečer je pokrovitelj, predsednik ZMS Živko Pregl svečano otvoril letošnje prvenstvo. To tekmovanje spada tudi v okvir športnih prireditev v počastitev občinskega praznika Kranja.

REZULTATI — 1. kolo: Triglav : Jadran (Herceg Novi) 7:5 (2:0, 2:3, 2:1, 1:1); strelci golov za Triglav: M. Malavašič 4, B. Balderman 2, Vukanac 1; Jug : Primorac 9:4 (3:1, 3:0, 3:2, 0:1), Primorje : Mornar 1:5 (0:2, 0:1, 0:2, 1:0), Medveščak : Jadran (S) 7:6 (1:1, 2:2, 1:2, 3:1), Partizan : Mladost 8:2 (3:1, 1:0, 3:0, 1:1).

Medtem ko so v dopoldanskem kolu favoriti v obeh skupinah brez težav premagovali svoje nasprotnike, je v večernem 2. kolu prišlo do prvega presenečenja v tekmi Mornar : Jug. Jug je namreč iztržil točko proti favoriziranemu nasprotniku. V tekmi Triglav : Primorje smo bili priča neljubim dogodkom, saj je sodnik Oman iz Kopra s svojimi odločitvami po nepotrebnem razburjal gledalce.

2. KOLO: Primorac : Jadran (HN) 12:2 (6:0, 1:1, 2:1, 3:0), Mornar : Jug 4:4 (1:1, 1:1, 1:0, 1:2), Triglav : Primorje 3:5 (0:1, 1:1, 0:2, 2:1); strelci golov za Triglav: M. Malavašič 3; Medveščak : Partizan 10:6 (2:1, 3:2, 2:1, 3:2); Mladost : POSK 0:15 (0:2, 0:5, 0:7).

V večeršnjem dopoldanskem kolu je Triglav spet izgubil tekmo z Jugom. Vse kaže, da imajo mladinci Triglava boljše priprave pozimi kot poleti. V B skupini pa je Medveščak le z golom prednosti presenetljivo premagal splitskega POSK-a.

3. KOLO: Mornar : Primorac 8:5 (1:1, 2:2, 2:2, 3:0), Primorje : Jadran (HN) 5:3 (1:0, 2:1, 1:0, 1:2), Triglav : Jug 3:8 (0:1, 2:2, 0:3, 1:2); strelci golov za Triglav: Z. Malavašič, Svarc, B. Balderman; Jadran (S) : Partizan 8:4 (3:0, 1:2, 1:1, 3:1); Medveščak : POSK 7:6 (2:2, 1:2, 2:1, 2:1).

V A skupini vodi po 3. kolu Jug pred Mornarjem, oba s petimi, Primorje štiri, Primorac dve, Triglav dve ter Jadran brez točke. V B skupini pa Medveščak s 6 pred POSK, Jadranom, Partizanom, vsi po 2, ter Mladostjo brez točke.

Danes ob 8. uri bo na sporedu 5. kolo, ob 16. uri pa finalni del tekmovanja. — dh

Ob 60-letnici nogometnega kluba Hajduk in letošnji osvojitvi I. mesta na državnem nogometnem prvenstvu je bila v četrtek zvečer v Savskem logu v Kranju zabavna prireditev z naslovom Beli Hajduk v Kranju. Prireditve, ki so jo pripravili vaterpolisti kranjskega Triglava in Gorenjski sejem na novem zabaviščnem prostoru Gorenjskega sejma, so se udeležili številni Kranjčani, športniki in prijatelji Hajduka. Za razvedrilo je skrbel narodno-zabavni ansambel Gorenjci. S kranjskimi športniki Dušanom Prezljem, Tonetom Češnom, Marijanom Mesecem in Vinkom Šorlijem se je pogovarjal tudi novinar Glasa, s člani in predstavniki Hajduka pa Franek Trefalt. — V petek pa je nogometaše Hajduka in člane vodstva državnega nogometnega prvaka sprejel tudi predsednik kranjske občinske skupščine Slavko Zalokar. — Na sliki: Novinar Glasa med pogovorom s kranjskimi športniki na četrtkovi prireditvi Beli Hajduk v Kranju. — Foto: F. Perdan

Na ponedeljkovi svečani otvoritvi je pokrovitelj predsednik ZMS Živko Pregelj odprl letošnje mladinsko državno prvenstvo. V svojem govoru je med drugim dejal, naj se mladi vaterpolisti borijo športno — Foto: F. Perdan

II. zvezna vaterpolska liga

Bera dveh tekem štiri točke

Kranjski vaterpolisti, ki letos tekmujejo v II. zvezni vaterpolski ligi, so uspešno štartali v novo sezono. V preteklem tednu so z dvema zmagama najavili kandidaturu, da jih bomo v prihodnji sezoni lahko spet videli v družbi najboljših jugoslovanskih moštvev.

Triglav : Jedinstvo (Zadar) 10:8 (3:1, 2:2, 3:2, 2:3). Gledalcev 800, sodnik Sardelič (Zagreb). Strelci za domačine: Balderman in Šorli po 3, Mohorič 2, Nadižar in J. Rebolj po 1.

V slabi tekmi so Kranjčani kljub visokemu vodstvu v 1. četrtini s težavo premagali goste iz Zadra.

Triglav : KPK (Korčula) 11:6 (2:1, 5:1, 3:1, 1:3). Gledalcev 800, sodnik Koprivnikar (Reka). Strelci golov za Triglav: J. Rebolj 4, Šorli 3, Kodek 3, Nadižar 1.

Tokrat so domačini zaigrali tako kot znajo. V igri z ediniim konkurentom za osvojitve prvega mesta so pokazali vse veščine modernega vaterpola in brez težav odpravili goste iz Korčule. — dh

Triglavu pokal PZS

Ljubljana, 27. julija — Na vevškem kopališču je bilo danes tretje oziroma zadnje kolo tekmovanja za plavalni pokal Slovenije. Čeprav je po I. kolu slabo kazalo za Triglav, pa so se v nadaljnjih dveh kolic Kranjčani odlično odrezali in spet osvojili pokal PZS. Za zmago je najzaslužnejša odlična ženska ekipa. Končni vrstni red: 1. Triglav, 2. Ljubljana, 3. Koper, 4. Ilirija, 5. Fužinar itd.

II. svetovno mladinsko prvenstvo v veslanju

Start mladih veslačev na Bledu

Bled, 27. julija — V zalivu Zaka je bila danes popoldne uradna otvoritev II. svetovnega mladinskega prvenstva v veslanju, katerega pokrovitelj je predsednik republike Josip Broz Tito. Od jutri, ko se bodo dopoldne začela predtekmovanja, pa vse do sobote, ko bo na sporedu ob 14. uri mali in veliki finale, se bo za naslove in uvrstitve borilo okrog 400 mladih veslačev iz 22 držav. Udeležbo so namreč v zadnjem hipu odpovedali Romuni, Madžari in Španci.

Vaterpolisti Triglava — stojijo: Vidic, Roman Šveglj, Bobo Balderman, Miro Malavašič, Svarc; čepijo: Vukanac, Janez Šveglj, Stariha, Avsec, Čermelj. — Foto: F. Perdan

1 vprašanje 3 odgovori

Kolektiv podjetja Ratitovec v Železnikih izdeluje obutev. Je smotrno, da se ob tako močni tovarni čevljev kot je Alpina v Zireh, razvijajo v občini tudi manjša podjetja za izdelavo obutve? Ima res samo Alpina možnosti razvoja? Skofjeloški gospodarstveniki predlagajo, da bi se manjši kolektivi pridružili večjim. To so že storili čevljarji na Sovodnju. Združili so se s kolektivom Termopola. »Je taka rešitev pametna tudi za kolektiv čevljarne Ratitovec?«, je bilo vprašanje, ki smo ga zastavili trem članom kolektiva čevljarne v Železnikih.

Megušar Franc, kvalificiran čevljar: »V čevljarni Ratitovec sem zaposlen od 1945. leta. V teh 26 letih smo preživljali težke in boljše čase, gradili smo novo tovarno, hranili smo pri osebnih dohodkih. Vedno smo namreč lahko izplačali le tisto, kar smo res zaslužili. Odkar sodelujemo z Alpino, dobro zaslužimo. Če bi se zaposlil v enem od večjih podjetij? Ne! Sem izkušen čevljar, kvalificiran. Kamor bi šel, bi moral delati kot priučen. Sicer pa sem prepričan, da bomo imeli dovolj dela, dokler bo na Gorenjskem močna čevlarska industrija. Velike tovarne bodo vedno potrebovale kooperante za izdelavo manjših serij obutve in raznih delov čevljev.«

Benedičič Franc, tehnični vodja v Ratitovcu, predsednik delavskega sveta: »Če proučujemo razvoj obutvene industrije, lahko ugotovimo, da bo Alpina ob nadaljnjem povečevanju proizvodnje vedno potrebovala kooperante. Zanj dela med drugimi tudi Obrtni center v Zireh. Tudi mi imamo že več sezon s njo operacijske pogodbe. Poleg dela, ki ga opravimo za Alpino, imamo tudi lastno proizvodnjo. Ne bi govoril o tem, ali dobro gospodarimo. Mogoče bo dovolj zgovoren že podatek, da smo v prvem polletju imeli 226 milijonov din celotnega dohodka. Lani v enakem obdobju pa 180 milijonov din. Povprečni osebni dohodki pri nas so približno enaki dohodkom zaposlenih v drugih podjetjih v Železnikih. Vsako leto vložimo nekaj denarja tudi v modernizacijo proizvodov. Lahko bi tudi rekli, da imamo dovolj naročil in delovnega prostora, da bi proizvodnjo razširili. A prav tako, kot sosednjim velikim kolektivom, ne moremo dobiti novih delavcev. Mislim, da je prav veliko pomanjkanje delavcev v Selški dolini sprožilo govorice o životarjenju čevljarne Ratitovec.«

Smid Tinka, priučena prikojevalka: »V Ratitovcu sem zaposlena dobrih deset let. Vsa leta delam na istem delovnem mestu. Zaslužim okrog 1000 din mesečno. Prepričana sem, da moj zaslužek ni nič manjši od osebnih dohodkov v katerem koli podjetju v Selški dolini ali na Gorenjskem. Delavke, ki nas je v Ratitovcu dve tretjini od 76 zaposlenih, smo zelo zadovoljne tudi s tem, da delamo samo na eno izmen. Le o velikih naročilih dela šivalnica tudi popoldne.«

L. Bogataj

Med obiskom v Verigi si je predsednik zveznega izvršnega sveta ogledal nekatere proizvodne obrate. — Foto: F. Perdan

(Nadalj. s 1. strani)

zaslug predsednik Tito, pa tudi vlada je bila aktivna. Največ je bilo storjenega pri urejanju političnih odnosov, manj pa na gospodarskem sodelovanju s tujino. Zato bodo morala v prihodnje med drugim tudi naša zunanje-politična predstavništva pri svojem delu bolj stremeti k ekonomskemu povezovanju naše države z drugimi državami.

Za notranje politični položaj je Mitja Ribičič ugotovil, da je bil v tem času storjen precejšen korak in dosežen napredek v narodni obrambi in varnosti dežele. Nov ZIS pa po njegovem mnenju najprej čaka ureditev zadev v sodstvu.

»Na gospodarskem področju je vlada veliko naredila, vendar pa ji marsikaj tudi očitajo. Z večjo odločnostjo bi sicer lahko morda naredila nekaj več, vendar pa je danes položaj takšen, da niti vlada niti skupščina ne moreta veliko spremeniti. Potrebne bi

bile predvsem korenitejša spremembe v miselnosti oziroma gledanju ter ocenjevanju nekaterih vprašanj.«

Napovedal je tudi, da je bilo prav v zadnjem času začrtanih vrsto sistemskih rešitev, ki jih je treba le še pravno formalno obdelati. Ob tem je omenil bančništvo, davčni sistem, pomoč nerazvitim, carine in cene. Dejal je, da od samega dogovarjanja ne bo sistemskih rešitev, zato mnenje, da zvezna administracija ne bo več potrebna, ni pravilno. Sestavljanje zakonov bo tudi v pri-

hodnje delo zveznih sekretarjev in administracije. Prav zato bi morali tudi v prihodnje tej službi pomagati.

Nazadnje je Mitja Ribičič govoril o spoštovanju različnih dogovorov, o nekaterih drugih aktualnih vprašanjih in odgovarjal na vprašanja.

Z zanimanjem si je ogledal tudi tovarno Veriga, kjer so ga predstavniki tovarne seznanili s proizvodnjo, prizadevanji in težavami, in kamp Sobec, kjer je pohvalil urejenost in opremljenost kampov, ki sodi med najboljše v Sloveniji.

A. Zalar

Vojaški odlikovanji

Za dan vstaje slovenskega naroda je predsednik republike Josip Broz Tito odlikoval Antona Kovarčiča z redom za vojaške zasluge s srebrnimi meči, Gabriel Rustja pa je prejel medaljo za vojaške zasluge.

Prisrčna slovesnost ob tem priznanju tržiškima občanoma je bila na predvečer praznika v klubu gospodarstvenikov. Odličja jima je izročil predsednik občinskega odbora zveze vojaških rezervnih starešin Marjan Pernuš.

A. Z.

Alpski turistični center v Bohinju

Minulo sredo je bilo v Radovljici širše posvetovanje o turističnem razvoju Bohinja v okviru programa Zgornjega Jadrana. Projektanti bohinjskega področja so Zavod za turizem Bled in tuji strokovnjaki firme OTAM. Predloženi osnutki za Bohinj so pokazali, da bi bil alpski turistični center v Ribčevem lazu in Stari Fužini. Tod naj bi bilo okrog 4200 postelj v hotelih, bungalovih in penzionih. Poleg ležišč je v osnutku predvidena tudi vsa oprema za takšno središče. Posebno skrb pa so namenili zimskemu turizmu, da bi tako Bohinju zagotovili dvojno sezono.

Strokovnjaki so na posvetovanju menili, da je to območje Bohinja glede na naravne lepote zelo občutljivo

in hkrati ugotovili, da osnutek programa to upošteva. Posebej pa so poudarili, da bi moral biti projekt takšen, da bi ga bilo moč uresničiti v skladu z razpoložljivimi sredstvi in da bo zagotavljal

tudi zimski turizem. Prav ob slednjem se je pokazalo, da bo potrebnih še več študij o smučiških, snežnih prilikah in povezavi smučišč, ki bi bila okrog Bohinja.

A. Z.

Uredite si vaše denarne zadeve tako, da vam bo banka kar najbolj pri roki.

84 poslovnih enot LJUBLJANSKE BANKE vam nudi hiter, učinkovit in zanesljiv bančni servis!

Ljubljanska banka

pravi naslov za denarne zadeve!